

№ 398

Др. Радвановић

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК

ОРГАН УДРУЖЕНОГ СВЕШТЕНСТВА
ЕПАРХИЈЕ БРАНИЧЕВСКЕ

Март — Април

УРЕДНИК
СТЕВАН И. ПАЈЕВИЋ
арх. намесник

ПОЖАРЕВАЦ
Штампарија Ђорђа Наумовића
1935

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК

ОРГАН УДРУЖЕНОГ СВЕШТЕНСТВА ЕПАРХИЈЕ БРАНИЧЕВСКЕ

ПОЗИВ НА СКУПШТИНУ

I редовна скупштина Удружења Српског Прав. Свештенства Епархије Браничевске, одржаће се у Пожаревцу 17—30 маја 1935 године по одобрењу Њ Преосв. Господина Др. Венијамина Епископа Браничевског

са овим дневним редом :

1) Призив Св. Духа, и помен Блаженопочившем Краљу Александру I Ујединитељу и поч. Епископу Митрофану у Саборној цркви;

2) Отварање скупштине и избор скупшт. секретара;

3) Извештај Управног одбора о раду у 1934 год.;

4) Извештај благајника о стању благајне;

5) Извештај уредника „Браничевски Весник“;

6) Буџет за 1935 год. и преглед рачуна;

7) Реферат „Положај Срп. Прав Цркве у нашој земљи“

— Драг. Маринковић, свештеник парафински;

8) Питања и предлози.

Пред свештеничку скупштину

Према истакнутом позиву састаје се прва редовна скупштина удруженог православног свештенства Епархије Браничевске у Пожаревцу на дан 17(30) маја тек. год.

Тога дана доћи ће браћа свештеници из најудаљенијих крајева наше епархије да се изјадају један другоме и искажу бол који им лежи на срцу. Тешко економско стање, у коме грца његова љубљена паства, њега је притегла још више, јер је једини свештеник, јавни раденик, који је остављен на милост и немилост народу. Његов добри народ, кад год је у благостању и изобиљу био, он је штедро обасипао свога свештеника одвајајући од уста својих само да му попа буде задовољан и пуним срцем излива благослов на чељад, дом и имовину његову.

Данас су масе народне у претешком положају. Све оно што оне израђују готово и не тражи се, а што се тражи за то се добија толико, да се ни режијски трошкови и дације не могу исплатити. Његова љубав према споме свештенику није угаснула али шта ће са празним рукама? Он није у стању да награди ни најминималнијом наградом свога свештеника за његове напоре и свету мисију коју он врши.

Свештеник, пак, гледајући муке свога стада стеже срце, узима пастирски штап и одлази сузних очију дому своме. Одлази тамо где га чека породица његова, да из његових руку прими оно што је зарадио и чиме ће ту исту породицу хранити, одевати, школовати и неговати!!!

Заиста, заиста, никада тежи положај нашег свештенства од оснивања наше државе није био него данас. Да није добре наше државе да нам притекне са оно мало бира, бировине, додатка и др. ваистину морало би доћи до распуштања цркве, те да се растурамо и себи посла тражимо на другој страни.

Но, поред горњих јада наше свештенство има и црњих тешкоћа које га чекају кад остари и онеспособи за рад. Држава и разне друге организације и установе постарале су се да њихово особље обезбрижи колико толико кад западне у тако тежак положај. Уреди пружају радницима лекове и лекаре кад су болесни. Потпору кад остану без рада. Држава дала је и служитељима и жандармима, а да не говоримо чиновништву, пензије

пристојне и чак обилне, које они добијају још док су крепки и релативно врло млади.

Само се Црква није побринула за несретно парохијско свештенство. И ако је оно најстарији и најзаслужнији ред у нашој држави, то су нам бар признали сви меродавни чиниоци. Оно је једино остало да са страхом и трепетом очекује часове болести, изнемоглости и престарелости.

Од ослобођења па све до данас свештенство се обраћало сваке године, и Држави, и Цркви, и преклињало, да бар пензију осигура остарелим и за рад неспособним. Сви меродавни стално су одговарали: „да, збиља, је наше родољубиво свештенство заслужило да му се ово учини...“ Или, : „Крајње је време да се бар у овом погледу изађе у сусрет православном свештенству, јер је оно од искони било најсолиднији државотворни елемент.“ — Други пут опет: „Ево баш сад прибирамо податке и енергично се ради на изградњи уредбе о пензијама старих и изнемоглих. Ми тврдимо да ће, у Име Бога, од нове године ова уредба ступити у живот.“ Јадни свештеници журе се и дају најтачније тражене податке и гледају да не одоцне, те да ствар остане за догодине.

И тако из године у годину. Давно су дати ти подаци и мастило је избледело на оним формуларима, а уредбе нигде ни од куда.

Највећем телу нове црквене аутономије, Патријаршијском Савету поднешен је један магловит предлог за стварање фонда из кога би свештенство могло да добије пензије. Главни терет за стварање овога фонда имало би да поднесе опет већ исцеђено свештенство и то баш ова генерација, која је толике патње и невоље претрпела. Према томе истом предлогу благодети овога фонда имале би да осете тек доцније генерације, докле претоварени Израил изумре. Тражено је чак да се овај предлог огласи за хитан и одмах у дело приведе. Али рачунске личности овога високога тела рекоше да се не оваква ствар преко колена ломити, па да нам се свет смеје. Предлог је упућен Управном Одбору. Опет су дати тражени подаци. Опет је обећано да ће до нове године уредба бити израђена и ступити у дело. Али ње нема па нема.

Излиће се још многе жалопојке као на ранијим скупштинама. Само што ће на овој бити још једна нова, тешка и необична. Многи ће брат с правом — јаукнути да му је новом арандацијом парохија преполовљена, или узет најбољи део, којим је хранио себе и породицу. То је ново зло, које нам је донео нови

Устав Српске Правосл. Цркве, кога сто толико година очекивали као озебао сунце. И ето дошло је и ничега доброг није донео.

Целом овом злу дошли су у индат посведневни апели за купљење прилога, те за ово, те за оно. Дошло је, затим намећање некаквих књига препоручених и „врло корисних“ за свештенство и народ. Тако, да готово ни један месец не прође а да режисери не задрже замашне суме од оно мало принадлежности што их примамо.

Свештенство је моћан фактор, то је непобитан факт. Али свештенство је раздробљено на котерије и фракције, те је као такво растурено и нигде се не јавља као једна компактна целина. Једно мало обећање, ласкаво одликовање, или осмех меродавних њега лако поколеба и издвоји од целине. Дугогодишње искуство је ово показало. Данас се налази у претешком положају, па је постало и плашљиво. Али тиме се успех не постиже.

Наши стари су теже муке подносили и на колац или вешала одлазили за своје идеале. Они нису поклекнули ни пред тежим околностима него што су ове у којима су сада. Садање поколење не сме иза њих остати, јер ће га историја осудити и још већу беду дочекати.

Свештенству се стално набацује да је нерадно и немарно за свој посао. То могу казати само они људи, који не познају и не виде што све сада свештенство и без икакве награде мора радити. То од њега захтевају прописи Устава и наредбе највиших духовних власти. Ако све то не ради следују казне.

Свештенство све ради са љубављу и тачношћу, какву у своме раду не показују чиновници одлично плаћени и обезбужени. Оно не ропће на тај рад и неће никада противити се наредбама својих претпостављених. Али оно тражи са правом да се чује његов бол, да се ослободи просјачког штана и да му се старост осигура. Без овога логичним мишљењем долази се до уверења да нико нема права да тражи од њега исправан и интезиван рад.

Правда, и Божанска, и човечанска захтевају да се несрећном парохијском свештенству што пре помогне. Налазе се извори за многе луксузне ствари; налазе се извори да се створе нови чиновнички редови; налазе се извори да се пензионишу многи млади људи. Та, ваљда, наша Црква и наша Држава, могу наћи и извор мали и незнатан да преуреди свештеничко издржавање и пензионише 100—200 крајње остарелих и изнемоглих свештеника.

Све то могу учинити, и Држава и Црква само ако имају искрене љубави према нашем реду, који их је за славу и сјај њихов задужио својим искреним и солидним радом у прошлости.

Наш биланс

Завршени су биланси прошлогодишњи свих установа и професија. Многи задовољни њима и у новој години наставили су своја пословања, те да им и ова година даде још бољег успеха.

Није ми намера, да овде пишем о билансима и успесима банкарских, индустријских и трговачких пословања, који у овоме времену економске кризе, не показују баш тако задовољавајуће успехе.

Намеран сам, да напишем коју реч о билансима наших државних службеника, на чије се издатке троши неколико милијарде динара из државне касе, како би се могло да види, да ли су и они задовољни билансима својих доходака у минулој години, или су и њихови приходи тако слаби били, да су услед тога постали брижни за издржавање своје и својих породица!

Да ли су наши професори универзитета, гимназија, судије касационих, апелационих, окружних и среских судова, официри, учитељи, жандарми, службеници свих државних надлештава, финансијски контролори и стражари, чувари државних шума, монополски контролори, и сви они који из државне касе примају редовно своје плате, а по томе и своје пензије, погођени и они овом привредном кризом, те да ли су и њихови приходи смањени са 50%, или они и даље примају редовно своје плате и пензије у пуном износу свакога месеца.

Ја верујем, и нећу да се огрешим о истину ако кажем да су биланси свих наших државних и самоуправних службеника, као и свештеника, који су државни чиновници били задовољавајући, јер смањивање припадљивости за 4—5% није тако осетан мањак у њиховим приходима.

Како у ред државних службеника, без плата и пензија долазе и ваши парохиски свештеници, намеран сам да овде изнесем, какав је биланс прихода био у минулој години, тих државних службеника, ничим не осигураних.

Баланс прихода нашег парохиског свештенства, из године у годину све је мањи. Узрок је велика економска криза, и продаја сељачких производа по све нижу и нижу цену и услед тога и несташица новца у народу.

Овоме треба додати још и смањење парохија новим регулацијама, које се у већини без потребе изведене, у ово најгоре време по наше свештенство, па тек тада може да се види тешко стање нашег свештенства, а нарочито старих и изнемоглих, који под теретом старости и изнемоглости, многи су њих глуви, хроми или полу слепи, морају још да пастирствују, јер им на регулисане парохије, нико неће да дође да им буде капелан.

Да би пред преосвећене Архијереје и браћу свештенике, изнео стваран биланс прихода нашег свештенства, до кога они долазе ценкањем, погађањем и мерењем са својим парохијанима, на штету угледа и цркве и свештенства, навешћу следеће цифре које најбоље тврде, какав је биланс прихода нашег свештенства био у години 1934, у погледу убирања свештеничких прихода у сравњењу са приходима за минулих 10 година.

У двема парохијама које припадају једној цркви, у једном од бољих срезова дунавске бановине, за минулих 10 година рађано је просечно по 250 деце на годину, док је у години 1934 рођено свега 178 деце, а то је за 30% мање.

Код венчања је још горе, јер док је за минулих 10 година венчано је за годину по 68 брачних парова, докле је у години 1934 венчано свега 25 брачних парова, а то је за 65% мање.

Процент умирања остао је готово исти.

Поред смањених рођења за 30% и венчања за 65%, овоме треба додати још најмање 25—30 мање награде за сва чинодејствовања, које свештеник данас прима од својих парохијана, а свему томе треба додати још и свештеничку вересију, која исто тако није мала, па се тек онда види, какав је биланс прихода нашег парохиског свештенства.

Исто такав, ако не и гори је биланс и нашег свештенства у бив. Карловачкој митрополији, који уживају т. зв. сесије земљишта од својих парохиских општина.

Услед ниских цена продуката, који се са тих сесија сабирају, приходи су са њих тако слаби, да се једва може да плати државна пореза и остале самоуправне и општинске дажбине, а да ли ће шта преостати и свештенику, то је увек у питању.

Такво је стање данас и код оних свештеника, који су некада били најбоље збринуте на своме узвишеном послу, и могли да буду идеални и црквени и национални радници.

Биланс прихода нашега свештенства негативан је и брижан па с тога треба да буде брижан и за оне, који су позвани да се брину о нашем свештенству, како би могли да и даље наставе своје пастирствовање за добро Свето-Савске цркве и нације.

Није данас довољно пустити попа само до села, па да му буде свега доста како то негде прочитасмо, јер су та стара времена прошла, када је свештеник живео од дарова својих парохијана, и дошла нова, када свештеник треба само да пастирствује и ради у свима установама, којих данас има по нашим селима, збринут и обезбеђен за живот свој и своје породице.

прота Милан Љ. Поповић,
парох Кољарски

„Пожаревачка црква“ у вароши Сентаandreји (више Будимпеште) саграђена пре 244 год.

Када сам пре 7 година штампао у Етнографском зборнику С. к. академије наука свој рад *Пожаревачка Морава*¹⁾ у коме сам поред осталог изнео и кратак опис Пожаревца, нисам знао да и данас постоји стара „Пожаревачка црква“ у вароши Сентаandreји, више Будимпеште. То ми је доцније доставио г. М. Вујић, протојереј из Томашевца (Бавата) који је раније био ђакон у Сентаandreји. Захваљујући том саопштењу, тражио сам даље податке о оснивању те „Пожаревачке цркве“ из појединих књига и од нашег посланства из Будимпеште, те сад износим шта сам о томе сазнао.

Варош Сентаandreју на Дунаву, више Будимпеште основали су још стари Римљани (пре 1800 година). Тадашња варошка тврђава била је на узвишењу изнад данашње „Пожаревачке цркве“.²⁾ Сентаandreја била је за Римљана главна станица дунавске

¹⁾ Срп. етнографски зборник, I одељење, Насеља, књига XLIII(25) Београд 1928.

²⁾ Павле Софрић, Моменти из прошлости и садашњости вароши Сентаandreје, стр. 9.

флоте и из ње су водили и сувоземни путеви на све стране. Од пута за Будим остао је траг у камену који је пре 40 година нађен западно од гробља Пожаревачке цркве.¹⁾

Срба је било у Угарској и пре српских сеоба са Балкана услед најезде Турака; али после косовског боја појављују се чешће сеобе које делимично допиру чак и више Будимпеште до Сентандреје. Доцније по уговору са краљем Жигмундом, међу осталим местима и Сентандреја припаде као феуд (спахилук) деспоту Ђурђу Бранковићу и деспотови људи уредили су у њој своју општину. Овим досељеницима придружили су се доцније и они из 1521 године, када је пао Београд у турске руке. Неки писци мисле да се због досељења ових Београђана данашња епископска (саборна) црква у Сентандреји и данас назива „Београдском“ јер су је Београђани још тада подигли; али ми изгледа вероватније мишљење садашњег пароха сентандрејског, протојереја г. Васе Хужвика који држи да је ова црква саграђена доцније, тј. 1690 год. Ове године била је велика сеоба Срба под патријархом Арсенијем III Чарнојевићем, када се преселило више од 100 000 душа и то највећи део по Срму, Хрватској, Бачкој, Банату и дуж Дунава на север, а мали део још северније у Сентандреју са патријархом Арсенијем, коме су ово удаљено место Мађари одредили за становање, да би га одвојили од масе српских досељеника. После патријархове смрти у Сентандреји је била епископска столица за 150 година, па је после премештена у Будим, где се и сад налази. Од краја XVII века српско становништво у Сентандреји било је у огромној већини према немачкој и мађарској мањини ове вароши. Год. 1737. Сентандреја је била многобројнија варош од Будима. У то време била је и друга сеоба Срба под патријархом Арсенијем IV када су поред осталих исељеника и Пожаревљани населили нека села у северном Банату²⁾, па су вероватно неки отишли и даље на север до Сентандреје. Међутим у XIX веку српско становништво ове вароши се смањује. Год. 1800 био је велики пожар од кога је велики део вароши изгорео а 1838 г. је од велике поплаве Дунава око 300 кућа порушено. Постепено свој верски, национални и културни значај Сентандреја уступа у XIX веку Новом Саду и јужнијим областима, где су Срби били у гушћим масама, куда

¹⁾ Исти, стр. 11.

²⁾ Лазар Николић, Хроника села Добрице у Банату (у рукопису, штампана 1877 г.) стр. 20.

су се и многи становници из Сентандреје постепено исељавали, нарочито млађе генерације које као чиновници, свештеници, учитељи, занатлије и др. нису могли да се запосле у својој вароши. Док је крајем XVII века у Сентандреји било око 800 задружних кућа са око 8000 душа, већином српских (а овај број је за оно време био велики, јер је тада и цела Угарска имала само $2\frac{1}{2}$ милиона душа), дотле се још у XVIII веку тај број Срба смањује, јер 1761 год. било је по попису свега 588 српских породица распоређених у шест мањих, готово подједнако великих, од којих је *Пожаревачка мала*, у којој су живели досељеници из Пожаревца и пожаревачког округа, имала 93 породице са својим парохом и својом црквом.¹⁾ Тада је у Сентандреји било свега око 3000 српских душа. После непуних 100 год. (1854) било је у Сентандреји само 919 српских душа а 2344 католика (1227 Хрвата и Словака, 942 Немца и 467 Мађара). Год. 1892 било је 595 Срба а 3219 католика а данас има у Сентандреји само 231 српска душа, јер су се после светског рата остали преселили у Југославију.²⁾

У Сентандреји су Срби подигли 7 цркава од којих сад постоје 6. Највећа је епископска или саборна (звана и Београдска). Остале су ове: Пожаревачка, Преображенска (или Табачка), Грчка, Збешка и Ћипровачка. Све ове цркве и данас служе осим Ћипровачке која је у трошном стању. По овим црквама носиле су исто име и мале (улице) у којима су се цркве налазиле. Већином су ове цркве подигнуте одмах после Велике сеобе Срба 1690 г. под утицајем патријарха Арсенија III. Тада је подигнута и „Пожаревачка Црква“ од избеглих Срба из Пожаревца и пожаревачког округа, који су, вероватно са пожаревачким свештеницима, избегли и населили се у Сентандреји заједно са патријархом Арсенијем III. Са побеђеном вустријском војском и патријарх се тада повлачио са југа на север и при томе се бавио неко време у Пожаревцу,³⁾ и тиме је осумњичио као бунтовнике виђеније Пожареваљане и свештенике, те ови нису смели да дочекају повратак избеглих Турака из Пожаревца но су с патријархом прешли у Аустрију. Изгледа ми да је патријарх Арсеније најпре пребацио преко Саве већину избеглица које је повео из југозападних наших крајева,

1) Павле Софрић, Моменти из прошлости Сентандреје стр. 102.

2) Протојереј Васа Хужвик, Записи и натписи у црквама Сентандрејским (у рукопису).

3) Гласник срп. уч. друштва, II од. књ. VI, стр. 188.

па је онда прешао преко Мораве, можда по жељи Аустрије, да наговори на себду и становништво пожаревачког округа, те је после с Пожаревљанима и другим сакупљеним избеглицама и сам се кренуо из Београда на малим лађицама уз Дунав до Сентаддреје, где му је наређено да се настани. Тако се може закључити према именима Сентаддрејских маља, по којима изгледа да је са патријархом у Сентаддреју дошло релативно мало његових првих исељеника и пратилаца из југозападних наших крајева.

Изгледа да су се Пожаревљани преселили у приличном броју и да су били имућни и побожни кад су могли одмах по дићи своју засебну цркву и основати своју малу и парохију. Пожаревачка црква била је посвећена архангелима Михаилу и Гаврилу, а што је њима посвећена изгледа ми да то није случајно, но да су и најстарије цркве у Пожаревцу од увек биле посвећене истом свецу, па је и ова по традицији тако назвата. (Тако нам је познато да за време аустријске окупације северне Србије од 1718—1739 г. већа пожаревачка црква била је посвећена св. Аранђелу као и данашња старија црква у Пожаревцу). Већином су сентаддрејске цркве доцније обнављане и презиђаване, кад би дотрајале. Тако је и Пожаревачка црква у Сентаддреји президана 1759 године,

Захваљујући нашем Пожаревљанину, садашњем краљевском посланику у Будимпешти, г. Др. Александру Ст. Вукчевићу, добио сам фотографије¹⁾ Пожаревачке цркве у Сентаддреји заједно са књигом Софрићевом и записима и натписима које је исписао садашњи парох сентаддрејски, протојерј г. Васа Хужвик, те их овде износимо:

„Запис на дрвеној шабли у пронаосу.

Сија С. Церков С. Арх. Михаила создана бист од древа првиј кат в л: 1690 от тогж љета Патријархом Арсенијем III, по прозванију Чарнојевич из Србији, окружија пожаревачкаго изведених и здје населившихсја прав. христијан. — Второје, јакоже ниње стојит, воздвижесја 1759 и епископ Дионисиј Новикович 27 го окт. 1763 освјати тују,

Надгробна плоча у пронаосу.

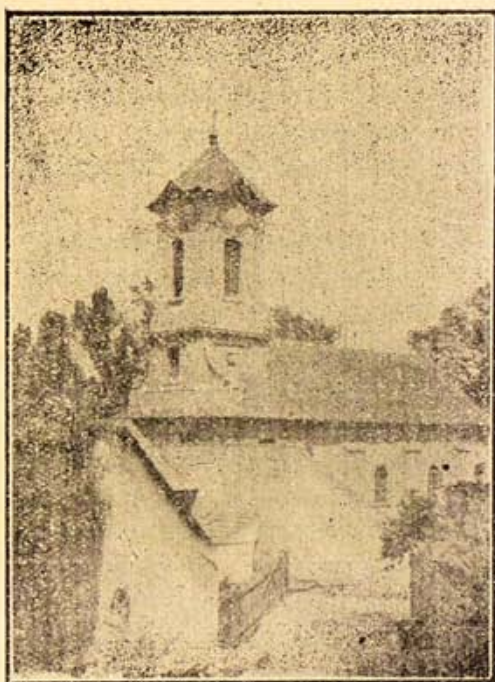
Здје почивајет раб Божиј Игнатиј Бошкович иже поживе љет 70. Престависја љета 1807 месеца декембра 27-о дња во Св. Андреи. Буди јему вјечнаја памјат.

¹⁾ Од послатих фотографија на жалост само је једна и то спољна могла бити овде штампана. Остале ћу другом приликом штампати.

Запис на полеђани иконе Богоматере која се на престолу налази:

Грчки (на самој икони): Ек тис монис ту Ватопедиу.

Свјатиј сеј образ Богоматере Монастирја Ватопеда гори Атхонскија, дароваша сему С. Арх. Михаила храму в Свјатој Амдреји сушчему сродна братија Антониј, Титус, Камелус, Емилија и Ливија синове и дшчери почившего благороднаго Господина Гашпара Пајора и матере их Јелене рождене од Шустре: дне 16-го Јануара љета 1841.

„Пожаревачка Црква“ у Сентандреји

Записи на књигама Пожаревачке цркве.

Тетроевангелиј.

Запис на крају Матејевог Јеванђеља.

Сију књигу Еванђелије приложи Станка и Петар и Коста, Неделка, Петкану, Петра, Јелу, Стану, Саву, Неделка, Драгослава, попа Петка, попа Суботина, Прву (Прову?), Калину, (па) Нагоја, Албула, Брају, Марију, Кузму, Павла, Стојана, Мару, П-вла, Давида, Стојану, у Манастир Свету Тројицу близ нова

град, да служи у Манастиру ва љето 7186 (1678) пре-
игуману Јовлу.

Запис на корицама књиге

Георгиј Попович бивши магистер Пештанскиј 1736 года при
свештеницех оца Михаила и јеромонаха Амвросија.

.....семонаха Сераф-ија-н Суботин имат јего.....

Родих се месеца маја 23-го дне 761-го, Будим Табан.

Псалтир

Српска редакција. Првих псадама нема. После псалама долази
Синаксар всего лета (календар), тропари и богородични свих 8
гласова. Ту прва рука свршава књигу. Даље од друге руке следи
Часловац. Распоред у њему је сличан данашњим штампаним час-
ловцима с том разликом што се о њеде налазе и Междочасија.

Записи у књизи:

Да се зна каде изиде старац истога истера (?) 7000 мес. ок-
тобра 27 (149?) ¹⁾

Всевидцу и преблагоме Богу слава и величије, дајушчому ми
свршити свако дело благо јеже о нем начинајем, јемуже подо-
бајет свака слава част и поклањаније, отцу и сину и светому
Духу и ниња и присно и в веки веком. амин.

Сију и душеполазнују књигу глагољему псалтир списа иже в
презвитерех поп Јоан на реце Дунаву, у селу Ореховој Луце, и
вжделевшу јему на свети и ангелски образ и приде в манастир
в храм възнесеније Господа Бога и спаса нашего Исуса Христа
подкрилију великије гори Кучанни, иже глаголетсе Вратна и тамо
конец пријет, в лето 7053 (1545). Јемуже буди вечнаја памет и
блажени покој си-м веке-и в будушци, Амин.

Ја сврши и направи многогрешни же в иноцех, Гаврил је-
ромонах, от места глаголаемаго Никол Пазар, в храму светаго
Архистратига Михаила, в селе глаголемем Видров'ц, презвитеру
попу Павуноу.

И молу ви се отци и братије, ашче что будет погрешено,
љуби ради Христове исправљајте, а нас усрдно о светому писа-
нију трудивши се не клните, понеже не писа Дух свети но рука
грешна и дух унили и окајани и грешни, јемуже от'ч'ство гроб,
а мати земља а богатство греси; Богу же нашему слава и држа-
ва, в веки Амин.

¹⁾ Пошто је овај запис стар 442 године (дакле за 200 г. старији
од Пожаревачке цркве у Септандреји), то је овај псалтир донесен или од
свештеника из Пожаревца (за који знамо да је постојао и у XV веку)
или из манастира Вратно, где је и писан.

Запис на крају књиге:

Сии псалтир цркве пожаревачке храм светаго архистратига Михаила и Гаврила, 1721.

Имена свешћеника који су код цркве пожаревачке служили од 1730—1868 г.

1. Бошко Бошковић од 1780—1739, 2. Јован Ивановић од 1739—1767, 3. Илија Михаиловић од 1767—1775, 4. Петар Даскановић 1775—1779, 5. Генадије Стефановић 1779—1800, 6. Павле Константиновић 1800—1801, 7. Мануил Диаковић од 1801—1807, 8. Петар Стојловић 1807—1809, 9. Јаков Адамовић 1809—1812, 10. Павле Јоановић 1812—1828. 11. Петар Римски од 1828—1869.

Године 1869 пожаревачка парохија престаде да буде самостална парохија и спојена је са Ћипровачком парохијом.¹⁾

Кад смо поменули Ћипровачку парохију, да узгред објасним, како је тај назив постао. Цркву и парохију Ћипровачку основали су избегли становници из вароши Ћипровца, у западној Бугарској (јужно од Видина), која је варош у средњем веку била велика и богата због руда које су се вадиле на оближњим Балканским планинама. Рудари су били Свси који су се временом пословенили. Кад су 1688 године Аустријанци заузели Београд, Ћипровчани су добили наду, да ће се и они ослободити од Турака и подигну устанак, али овај буде од Турака угушен, варош са околином опљачкана и становништво се разбегло. Ово наводим по најбољем историчару Срба и Бугара, Др. К. Јиречку, коме није било познато да је један део Ћипровчана избегао у Сентандреју, но описује да су се они населили у Влашкој и Ердељу заједно са својим архиепископом Кнежевићем и вођама Петром Парчевићем и Ђорђем Пејачевићем, чији су потомци доцније постали грофови хрватски.²⁾ Међутим сад можемо извести из мог ранијег излагања, да је један део Ћипровчана избегао или Дунавом до Београда и одатле са Пожаревљанима и српским патријархом дошао у Сентандреју или су и ови Ћипровчани избегли најпре у Ердељ и неслажући се са Румунима преселили се даље на запад и дошли к Србима у Сентандреју. Овде је и много раније, изгледа, било нешто њихових земљака, пресељених Дунавом (или преко Влашке и Ердеља) још од после пропасти

¹⁾ Протојереј Васа Хужвик, Записи и натписи у црквама Сентандрејским (у рукопису).

²⁾ Др. Константин Јиречек, Историја Бугара, стр. 597.

Бугарске од Турака 1393 г. (а можда су још и раније досељени заједно са сродним Маџарима), те по њима српски јеромонах Стеван, који је са патријархом Арсенијем лаћом путовао 1690 г. и описао тај пут, вели, да су Дунавом дошли у „некоје мјесто више Будима, које једни зваху Болгарија а други Свјати Андреј“.¹⁾ Ћипровчана у Сентандреји у њиховој мали или парохији по броју породица (кућа) било је нешто мање него Пожаревљана а пошто су они били из нама пограничног, шопског а не првог бугарског краја, то, нарочито у то време (1690 г.) међу њима и Пожаревљанима у језику и менталитету није било готово никакве разлике, те су се брзо потпуно изједначили с њима а по том и са осталим, па и динарским досељеницима. Ови последњи и ако су у Сентандреји били готово у мањини, етнички су били много активнији, те је од њих и сада, код оно мало заосталих Срба у Сентандреји остало више трагова но од свих других племена која нису имала такву етничку отпорност и асимилациону моћ као динарско племе.

Пада у очи да се српски Сентандрејски досељеници из разних крајева нису хтели ни пре 244 година одмах помешати него су се, као и при најстаријој сеоби Срба и Хрвата пре 1300 година, насељавали по сродним мањим племенима (обр зујући у Сентандреји своје мале и цркве) да би се једни другим нашли, те им је тадашња несигурност појачавала за прво време племенски сепаратизам, док их доцније заједничке потребе и веће невоље нису измешале и временом стопиле у једно српско племе. То мешање и стапање види се унеколико и из матичних књига Пожаревачке цркве, мада су те књиге почеле да се воде тек од 1759 год., када су сви досељени Пожаревљани већ били изумрли, па и доцније за неколико деценија књиге су вођене примитивно, јер у већини случајева није наведено презиме рођенога или умрлога. О славама појединих породица није у црквеним књигама остало никаквог трага. Захваљујући поменутом г. Хужвику можемо овде навести 134 имена парохијана која је он на моју молбу исписао из старих матичних књига Пожаревачке цркве после 1759 године. То су ова: Димитрије Влашчић, Георгије Хаџи Ћирин, Кузман Николић, Захарије Толачевић, Кузман Станисављев, Јован Радуловић, Василије Пеџић, Јован Велиградац, Мојсеј Калић, Николај Михајловић, Јосиф Вучић, Новак Марин-

¹⁾ Павле Софрин, Моменти из прошлости и садашњости вароши Сентандреје, стр. 33

ковић, Јован Шишић, Павле Крстић, Јован Еладић, Јован Манастирић, Манојло Пејић, Георгије Долозанац, Павле Марчичевић, Јован Столнобелиградец, Петар Дежипетић, Михајло Стојановић, Георгије Пекић, Јован Чупић, Петар Перкић, Петар Зарић, Димитрије Орлић, Јован Цветић, Николај Игњатовић, Јован Петковић, Танасије Влах, Јован Јанковић; Ђура Београдац, Јосиф Вучкић, Јоан Дифилтеровић, Петар Сладић, Ана Бундић, Константин Бошковић. Михаило Неговановић, Стефан Анзилковић, Јован Милић, Петар Прудовић, Јован Павловић, Игњат Чалаковић, Симеон Капривић, Теодор Чачић, Атанасије Ристић, Аврам Јанковић, Тома Јосимовић, Георгије Рисимовић, Павле Говедар, Петар Војак, Константин Поподић, Филип Константиновић. Петар Матејић, Теодор Чазић, Јоаникије Сентиванчевић, Петар Ђирковић, Георгије Молац, Лазар Таоганац, Антоније Милошевић, Василије Мирковић, Павле Печујац. Петар Хаднађевић, Јован Бифилбертовић, Кузман Дшчерић, Теодор Младеновић, Тома Сретековић, Коста Влаовић, Георгије Деримандић, Јован Бушић, Тиша Ђурђевић, Константин Влауца, Тома Јосифовић, Ђорђе Егарац, Мануил Дисаковић, Симеон Милисављевић, Петар Лалић, Димитрије Дреновачић. Мануил Дијаковић, Сзва Пласић, Игњатије Арсенијевић, Илија Курдин, Симеон Јаковљевић, Јоан Илић, Василије Каићевић, Лазар Апостоловић, Трифун Косановић, Петар Ивковић, Георгије Ерговић, Јоан Адамовић, Кузман Фајновић, Никола Јованчевић, Георгије Ђиричић, Василије Станковић, Нестор Васић, Михаил Пришић, Теофан Соларов, Василије Космановић, Адам Мрззојевић, Димитрије Плавшић, Јоан Кировић, Јоан Уздраговић, Јоан Дурачић, Лука Новаковић, Игњатије Срећковић, Мануил Миленковић. Петар Милорадовић, Стефан Прњаворовић, Јоан Давидовић, Мануил Љубојевић, Георгије Мишковић, Петар Пластић, Алексеје Радубицки, (Из ове је породице вероватно и Димитрије Радубицки, који се као коњички обрслајтнат (потпуковник) веома одликовао са својом граничарском дивизијом у ратовима противу Наполеона 1793—1797 г. када је рањен и у борби код Ваграма 1809 када је погинуо. У службеним ратним извештајима за овог се Димитрија врло похвално говори и вели да је био Сентандрејац, али његова породица добила је племство 1792 г. и помиње се у списку сремских племићских породица.¹⁾), Јоан Гачић, Илија Дреновић, Георгије Станојевић, Јаков Пајчић, Николај Петровић,

¹⁾ Павле Софрић, Моменти из прошлости вароши Сентандреје
 страна 91

Лука Маринковић, Павле Раденковић, Алексиј Митрић, Андрија Теодоровић, Јоан Ненадовић, Стефан Панић, Теодор Жилетић, Јован Стојановић, Сава Гајицки, Георгије Гавриловић, Андреј Томашевић, Петар Рибарчевић, Матеј Захарић, Стефан Арацки и Никифор Милићевић.²⁾

Из овог делимичног списка парохијана пожаревачке парохије види се да су се потомци пожаревачких досељеника већ после сто година по досељењу у Сентандреји јако измешали са другим досељеницима и староседеоцима. Ну међу њима се још тада јако осећао утицај динарских досељеника (иако су ови ценећи по именима свих мала, били у мањини) због чега су временом изједначена не само сва сродна племена но и несродни грчки и влашки досељеници, за које је онда била важнија вера него народност, те су се као мањина посрбљавали, да би помоћу српске већине лакше очували веру од католика који су се у ову варош све више досељавали.

Мих. Ј. Миладиновић

Данило Л. Поповић,
свештеник Вел. Селскв

О освећивању воштаних свећа пре употребе

Код нас у нашој цркви освећивање воштаних свећа пре употребе не практикује се. Али строго узевши како се код нас свака ствар пре употребе освећује, као например: освећење куће, освећење семена за сејање, освећење бунара, освећење црквених ствари и т. д. исто тако и свеће пре употребе треба осветити, јер тек онда се могу употребити за жртвоприношење. Но како код нас у нашим црквеним књигама не постоји у опште чин за освећивање свећа, — ја сам дуго тражио не би ли нашао ма какву молитву за тај посао, и након после извесног времена, нађем у једном руском журналу „Руководство за сеоске пастире“ за 1886 годину број 38 чин за освећење воштаних свећа пре употребе, који ево у нашем епархијском часопису износим, позива-

²⁾ Протојереј Васа Хужвик, Извод из матица пожаревачког храма (у рукопису).

јући браћу свештенике да свеће, које у својим парохијским црквама продају, пре продаје увек по доле означеном чину освете и у употребу пуне.

Чин освећивања воштаних свећа пре употребе.

Свеће се наместе на један столац који се метне на средину цркве. Свештеник обучен у епатрахиљ и фелон излази пред столац на коме су воштане свеће намештене и отпочиње узгласом:

Благословен Бог наш ....

Чатац: Амин

И чита за певницом: свјати боже (3 пута)

Слава и ниње

Пресвјатаја тројице

Господи помилуј (3 пута)

Слава и ниње

Отче наш.....

Свешт. Јако твоје јест царство.....

Чатац: Амин.

И одмах чита или ако хоће поје:

Свјете тихи, свјатија слави....

Кад чатац почне читати или појати за певницом свјете тихи црквењак додаје свештенику кадионицу коју он благослови и њоме кади свеће крстообразно три пута. Затим враћа кадионицу и кад чатац заврши читање, он чита над свећама ову молитву:

Свешт: Господу помолимсја

Чатац: Господи помилуј.

И чита ову молитву:

Господи боже сил, иже всја добра зјело сотворивиј, очишчајај, именов твојим всјакују скверну и нечистоту и освјашчајај всја. Сам и ниње владику приди в настојашчиј час и освјати свјешчи сија духом твојим свјатим.

Јако ти јеси освјашченије наше, и тебје славу возсилајем, отцу и сину и свјатому духу, ниње и присно и во вјеки вјеков.

Чатац: Амин.

Затим свештеник окропи освећеном водом свеће три пут, говорећи: Благодатију Пресвјатаго духа освјашчајутсја свјешчи сији, во имја отца и сина и свјатаго духа, ниње и присно и во вјеки вјеков — амин.

И: Премудрост

Чатац: Отче благослови,

Свештеник говори мали отпуст: Христос истинији Бог наш... ..

Чатац: Амин.

Изнесећи овај чин освећења воштаних свећа пре употребе жеља ми је да се он уведе и по нашим црквама, а то би се могло учинити једним општим расписом од стране наше архијерејске власти као обавезна ствар.

Уч. Ком. Св. Синода

— Гр. Дјаченко —

Господ Бог даје свакоме човеку крст по његовим способностима.

Живео је један земљоделац, који се издржавао од онога, што је сам зарађивао, али његова је зарада била тако мала, да је једва хранио себе и своју породицу. Једном је он отишао на обалу мора, сео је на камен и посматрао велике бродове, како прилазе пристаништу са богатим товарима. И тада му се појавила грешна мисао у глави: зашто је Бог дао једним људима богатство и свако задовољство, а друге оставио да живе у беди? Почео је да тужи за својом горком судбином. Међутим, поподневно сунце је јако пекло, сиромашак је почео да дрема и приметно је заспао. И тада усни. Стоји он у подножју високе планине, прилази к њему један старац са дугачком белом брадом и рече му: „Пођи замном!“ Он одмах пође за њим. Дуго су ишли и на послетку су дошли до таквог места, где је било много крстова разног облика и величине. Било је ту крстова великих и малих, златних и сребрних, бакарних и гвоздених, камених и дрвених. Тада му рече старац, „Изабери себи крст који хоћеш и однеси га на врх ове планине, коју видиш пред собом“ — Сиромашак је погледао на златан крст: он је тако леп и сија као сунце. Допао му се тај крст и хтео је да га стави на леђа; мада је много запињао, не само да тај крст није могао подићи, већ ни с места помаћи. „Не, рече му старац, види се да ти је немогуће изнети овај крст на планину. Узми, ево други — сребрни. Можда ће он бити за твоје силе.“ Сиромашак је узео сребрни крст. Овај је био, истина, лакши од златног, но ипак ни с њиме није могао ништа да уради! Тако исто је било и са бакарним, гвозденим и са каменим крстовима. „Узалудно је, рече

му старац, узми један од дрвених крстова." Тада је сиромашак узео један од најмањих дрвених крстова и лако и брзо га је однео на планину. — Обрадовао се што је на послетку нашао један крст према својим силама и упитао је свог сапутника: „А какву ћу награду за то имати?“ — „Да би ти разумео чиме те треба наградити, одговорио му је старац, ја ћу ти објаснити, какви су ови крстови, које си ти видео. Златан крст, који се теби прво допао, — то је царски крст. Ти мислиш како је добро и лако цар бити! А ти забрављаш, да је царска власт тешка, да је царски крст — најтежи крст. Врло је тешко бити цар! Ти си безбрижно заспао на брегу мора; немаш никаквих нарочитих брига, осим брига за насушни хлеб ради исхране самога себе и своје породице. Док код цара није тако; он никада нема мира, јер је Богом њему поверена брига о целом государству. Од раног јутра до мрклог мрака он је заузет тешким управљањем и бригама о својим поданицима, о безбедности државе од непријатеља, о томе, да би сви часни људи у његовом царству добро живели, а да разбојници не би могли зла чинити, тако, да од тих тешких брига остаје му мало времена за одмор. Помисли, како је све то тешко; па ћеш разумети зашто је златни царски крст, који блиста као сунце, најтежи крст. — А сребрни крст — то је крст свих оних, који имају власт, то је крст пастира цркве Божије, крст најближих слугу царевих, његових министара и саветника, који помажу цару у управи државом. Мада су мање оптерећени од цара, ипак имају много брига и врло мало времена за одмор. — А бакарни крст — то је крст свих оних, којима је Бог богаство даровао. Ти њима завидиш и мислиш: како су они срећни! А богаташима је теже живети него ли теби. Истина они не морају радити својим леђима, да бих ранили себе и своју породицу, — свега они у изобиљу имају, — али зато они имају много завидљиваца и непријатеља. Ти можеш после свога рада мирно да спаваш, нико неће дирнути твоју сиромашну кућицу и твоје мало добро. — Док богаташ увек се боји — и дању и ноћу, — да га неко не превари, не покраде или кућу да му запали. Најђе зло — пошаље Бог искушење, — осироти богаташ, колико га беда тада притисну! Да не да Бог никоме да осети такву несрећу. Боље је, сто пута је боље родити се сиромаш, него ни бити богат, па потом осиромашити. Напослетку за сваког богаташа, која је изложен разним искушењима, пут ка царству небеском, много је тежи него ли сиромашку, који је ослобођен од многих земаљских обавеза и грешних

задовдљстава. Тежак је овај крст — врло тежак! А ево га гвоздени крст — то је крст војнички. Запитај оне који су били у рату они ће ти рећи, да им се често дешавало, да проведу ноћи на голој и влажној земљи, да трпе глад и хладноћу; а о томе не треба ни говорити, да је сваки војник, заклетвом обавезан, у случају потребе да и живот свој да за веру краља и отаџбине. Ако се некоме догоди да се и кући из рата врати, врати ће се као богаљ. — А крст од камена то је трговачки крст. Теби се допада њихов живот, зато што они не морају да раде, као што радиш ти? Зар се не дешава, да трговац путује преко мора, да потроши цео свој капитал на робу, а роба се сва потопаи заједно са лађом, и несрећни трговац враћа се кући као пуки сиромашак?

И друге разне несреће: страхоте од ватре, страхоте од разбојника, страхоте од нечасних људи.....

Ко од трговаца може бити уверен, да ће он бити срећан кроз цео свој живот, да неће никада пропасти, и да му не прети никаква опасност. И што год је код њега развијенији трговачки посао, у толико има више брига и трзавица..... Не, незавидан је њихов крст, а није способан сваки да га носи! А ето дрвени крст, који си ти тако лако изнео на планину — то је твој крст. Ти си се жалио да је твој живот тежак, а сад видиш, да је твој живот много лакши, него ли живот других људи. Твоје занимање — земљоделство — је најлепше за миран и частан живот; ко зна, да си ти богаташ, — ти би се заборавио у срећи; да си ти славни великодостојник — ти би можда друге угњетавао; да си трговац — можда би нечасно трговао, а када би био ратник ти не би можда поднео ратне тешкоће и хулио би на Бога..

Свезнајући Бог је увиђао, да би ти у сваком другом звању и положају изгубио душу, зато је он теби дао крст најмирнији — крст најлакши — крст дрвени.... Зато иди и не срдисе на Бога за твоју тешку судбину. Бог, који зна садашњост, прошлост и будућност човека, даје свакоме крст по његовим способностима, — „колико може носити“! На последње старчеве речи сиромашак се пробудио, захвалио се Богу за ово што је кроз сан сазнао и од тада никада више није хулио на Бога.

(Сокраш. и пред. из № 430 „Гр. лист“).

На Савиндан 1935 год.
Пожаревац,

С руског превео,
Данило Радовановић,
свешт.

Значај Православља за Србе и Словене*)

Ваше Преосвештенство, поштоване госпођице, госпође и драга господо моја.

У години има, као што знате, педесет и две недеље. Свака недеља има своје име. Ова недеља зове се „недеља Православља“.

Никада није чини ми се згоднији моменат да се позабавимо питањем, од коликог је значаја за духовно васпитање нашег великог народа Православље са својом науком и свима својим одликама, него што је овај дан — дан Православља — у Светосавској години.

Не смемо рећи, да је она исто онако важна, као оне што су мнуде раније, или оне које ће доћи после ње. У овој години прослављамо низом свечаности успомену на рад духовног оца наше нације и оне најважније личности, која је наш народ упутила источној, византијској култури и просвети. Личности која има највише заслуга за то, што је наш народ примио баш православну веру, а не коју другу.

Да би смо пак, одговорили овоме задатку потребно је да видимо најпре, шта је вера и какав је њен утицај на формирање душе народне. Према томе донећемо одлуку, дали да чувамо веру наших отаца, или да је одбацимо од себе, као што су учинили неки од људи, који су васпитани далеко од Православља.

Вера је, вели наука, савез Бога са људима. И најпримитивнији људи приметили су, да свуда око нас владају закони тачни и прецизни. Видели су, да је човек, ма он био обдарен знањем и великом науком, богатством или славом, само један мали црвак који неможе ни једну титлу изменити из тих вечних закона. Видели су — даље, из искуства духовног и посматрања природе и свега онога што се око њега дешава, да постоји неко разумно биће, које је мудро васпоставило те законе. Неку невидљиву силу која целом васионом управља и све одржава у реду и хармонији.

То биће ми црквени људи називамо Бог. Људи пак, који се либе да Га тако назову, веле да је Провиђење. Трећи га зову овako, а четврти онако.

*) Предавање одржато у ~~школу~~ Православља на духовном концерту у Пожаревцу.

Током векова, дугогодишњим искуством, посматрањем историских чињеница, човек је дошао до уверења, да у свету постоји борба зла и добра. Та је борба у разним интервалима времена била неравна — сад је побеђивало зло, а сада добро. Али на крају крајева утврђен је факт, да је победа зла била фатална за човека или народ где је оно царовало.

На томе посматрању чињеница створен је појам о моралу, и изразена етика народа. Дошло се даље до убеђења да преблаги Бог, који је мудро уредио васиону јесте и носилац високог морала. Онај који добро награђује, али и страшни судија за све оно што је зло и неморално у народу.

Овако говори историја и филозофија најдубљих мислилаца света. Наша је дужност да проучимо оно, шта нам о свему томе вели вера наша и откровење кроз које се јављао Бог вековима народима или казао нешто о себи кроз своје избранике.

Вера наша вели: да је Бог творац свега видљивога и невидљивога. Да је Он из љубави створио овај свет па и нас грешне и мајушне, ма да смо ми најсавршенији створови Његови. Вера, даље говори, да је Он извор добра и неумитни судија зла и неморала. На послетку, наша вера нас учи, шта је морално а шта неморално, као и то, која ће дела донети добре, а која зле резултате.

Све оно чиме нам се Бог открио да Га видимо и познамо, чиме нам је указало шта је добро и корисно, чиме нас је научио шта је морално или неморално, налази се у једној књизи без које неби требала да буде ни једна кућа. Та књига зове се Свето Писмо. То је најраспрострањенија књига на свету. Незна се број издања колико је она добила, а на свету немамо језика, на који она није преведена.

Ако сте је, драги моји, кад год узели у руке и читали, ако сте пажљиво проучили из ње историју Богом изабранога народа или појединих лица која се тамо набрајају, биће вам јасно да је све сушта истина оно што вам напред рекох. Ако сте, даље, марљиво и са пажњом читали историју свију народа. Ако сте с пажњом пратили живот и рад појединих лица, опет сте морали доћи до уверења, да све оно што је честито и ваљано мора триумфовати, а оно што је неморално страдати и донети поразне последице за исвесну личност или цео народ.

Ип. Цар Давид, мало пастирче, убија дива Голијата, пење се на царски престо и дочекује велику славу. Све ово бива са

њим док је био чист и честит, а кад је опијен славом и сујетом посрнуо и у неморал огрезао, Бог га страшно кажњава, због чега страда и јадикује у својим псалмима.

Такав је случај са царем Соломоном. То се десило Наполеону, Виљему и многим српским владарима и њиховим поглаварима.

Оно што важи за једнога човека, важи и за целе народе. И они су за честит и моралан живот бивали награђени, слављени и постизали велики просперитет у култури и просвети. А кад су се попели на врхунац славе своје, опијени њоме заборављали на Бога и утонули у неморал и разврат, онда су пропадали страдали, изчезавали са лица земље, или у најмању руку падали у дуго и тешко робовање.

Такав је случај са Мисирцима, Катагењанима, Римљанима и Турцима. У најновије време тежак је удес снашао и велику нашу браћу Русе.

Русија данас страда због грехова својих предака: Ивана Грозног, Алексија и читаве плејаде блазиране бирократије и бесних спахија.

Ово је најлепше изразио Свети Патријарх Тихон, кад су му бољшевици подругливо ставили питање: „Оче Свети, ви учите, да је свака власт од Бога дана, значи и наша власт од Бога дана је?“ — „Да одговорио је Светитељ, ваша власт је бич Божји за грехе наших предака и наше, зато се ми и њој покоравамо.“ И наша историја учи нас овоме. Докле су наши дедови и прадедови Богу се молили и живели строго моралним животом, држава им је цветала и свуд је успеха имала. Кад, пак, огрезоше у сјај, луксус и међусобне зађевице, дошло је страшно петстогодишње ропство. У томе дугоме и тешком ропству кајали су се, Богу молили и часно живели, али зато дочекали као награду слободу и сјајну државу.

Из досадашњег излагања могли сте се уверити, да је религија моћан фактор за облагорођавање душе, за стварање међусобног поверења и за уређење друштвеног поретка.

Хришћанска религија у томе правцу највише је учинила за добро човечанства. Спаситељ наш долазећи на свет донео је религију живог Бога. Донео је идеје сасвим супротне идејама ондашњих религија и начину друштвеног уређења. Донео је идеју, да су сви људи међу собом једнаки и да су сви деца Божја, на послетку да је искрена љубав основица искреног морала.

За време свога трогодишњег рада на земљи, Он је толико учинио за добро човечанства и изговорио толико речи, да — како вели Јеванђелист Лука — кад би се све то ставило у књиге, неби било места где би се те књиге сместиле.

Његову науку прихватили су његови ученици, па су је чисту без икаквих примеса предали својим наследницима, а ови другима. И тако се ишло с колена на колена, из века у век, док за првосвештенике у неким покрајинама нису дошли учени и амбициозни људи који су унели у Хришћанство пуно идеја из паганских филозофија и погледа на уређење друштва са свим противним правом Хришћанству.

Да би те своје поступке оправдали често пута тумачили су Христа и Његове Апостоле онако како је њима ишло у рачун, а не онако како их треба тумачити. Ја ћу овде да наведем само један случај: Да би показао примером својим Апостолима да не буду горди и надмени, Христос је у очи самог страдања свога потражио да опере ноге својих ученика. Петар видећи, да Он, као син Божји и Учитељ њихов толико се понизи успротиви се томе. Но Исус му припрети: „Ако те не оперем, немаш дијела самном“, рече му Христос. Онда му Петар одговори: „Не само ноге моје, него и руке и главу“. Његови наследници и чувари Јеванђеља после дванајест векова изнели су идеју и теорију да њима припада највећа власт и господство, а ту су власт тако зло употребили, да су моћни Европски владари пред вратима Христових следбеника клечали у покајничкој кошуљи по некол ко дана.

Црква Христова и у тим вековима у низовима својих присталица имала је светлих карактера, искрених тумача и чувара Његове науке од извртања и уметања онога што се противи суштини Хришћанске вере. Ти су људи неустрашимо излазили у одбрану праве Христове науке а громко осуђивали саможивост, сујету, властољубље, новачење ма скоје стране долазило.

Тако су се у Христовој цркви формирала два табора сасвим противна један другом. — Народи на Истоку припали су првome табору, они су били ближе извору наше вере, те су боље сачували све оне светиње и чистоћу Христове науке. Они су слушали света предања из уста Апостола или Њихових ученика, па су све стриктно чували и исповедали, зато је тај табор назван **Источна Православна Црква.**

Народи, пак, на Западу Европе будући удаљени од извора наше вере, а васпитани под утицајем римских филозофа и прав-

ника, удаљили су се од чисте Христове науке, те су унели много новачења и у само тумачење Светога писма.

Гледајући господство и власт западних императора, западне властеле и племства, претставници цркве створили су на основу тога страшну идеју приоритета духовне власти над световном. А да би створили средства за извођење својих властољубивих тежњи створили су теорију о индулгенцији, или о праштању грехова за новац. То су били први узоци абог којих се Христова црква расцепила на двоје. Затим су унешена новачења и у саме догме које су израдили први васељенски сабори, што је изазвало и даље цепкање Христове цркве.

Промислом Божјим и силом историјских чињеница сав наш народ и колосално велики део Словенских племена припао је Источној Православној Цркви.

Православље је, драги моји, право *исповедање вере*, онако како су нам оставили Христос, Његови Апостоли и друга светила са Истока из првих векова Хришћанства. То вам је живот по начелима изложеним у Светом Јеванђељу, живот онакав каквим су живели први Хришћани. Просвећеном и правом хришћанину није тешко да распозна праву и првославну веру Хришћанску. То је она вера, у којој се одржава са највећом тачношћу и у строго одређеном облику све оно, што су њен Божанствени Оснивач, сам лично или Његови ученици предали на чување Васељенској Цркви.

Одлике правога Православља јесу: верност учењу, пракци, разним обичајима и уставимама Старе Цркве. У опште рећи верност духу и завету првобитне Цркве Христове.

Друга врло маркантна одлика Свете Православне Цркве јесте *Саборност*. Сам Спаситељ наш казао је: „Где сте двоје или трије скупљени у Име моје, ту сам ја међу вама“. — Другом приликом рекао је: „Кад ти твој брат сагреша покарај га и посаветуј се са њим у двоје. Ако те не послуша, позови двоје или троје за сведоке. Ако ли и њих не послуша предај га цркви. А ако и цркву не послуша нека ти буде као цареник и незнабожац.

Ово је начин и пут којим треба да решавамо сва питања у цркви. Христос никад није рекао, да само један човек има право заповедати целом црквом, или да само у једноме човеку обитава Дух Свети. И Апостоли Христови никада ничим нису показали тежњу, да један од њих буде најстарији него су све решавали у братском споразуму и међусобној љубави. Света Православна

Црква остала је кроз све векове доследна овоме начелу, и сва истакнута питања решавала само на саборима, чије одлуке биле су обавезне за целу цркву.

Православље се одликује још и тиме, што оно од својих присталица не тражи слепу покорност и круту дисциплину, већ само чисту љубав и слободну вољу. — Православље не прети проклетством и строгим казнама, већ шири љубав и безгранично опраштање. Оно позива само, као нежна мајка, да се врате залутала чедна на пут правде а истине. Оно у живот примењује Христову заповест, да љубимо и непријатеље наше. Само под утицајем такве вере могао је наш народ 1912 године да заробљене Турке онако искрено прими, храни и чува, и ако је знао да су га ти исти Турци 500 година tlačили и гонили. Само под утицајем такве вере и њеног васпитања могао је наш прости војник, да вади из своје торбе 1918 године последњи тајин и да га даде гладном Бугарину, који му је за три године окупације оскрнавио толике светиње, побио најпросвећеније синове и толика зла начинио.

Све ознаке Православља већином су духовне природе. Но оно има и спољних ознака по којима се да распознати од осталих нехришћанских и хришћанских религија.

Да све те ознаке набројимо не дозвољава нам, ни место, ни време за то ћемо овде да укажем само на неколико ових спољних одлика.

1). Службе Божје у Православној Цркви одликују се својом лепотом, певањем, начином произношења св. молитава и вршењем разних треба. У католичкој цркви поред вокалне музике постоји и инструментална — свирање у оргуље. Ова музика својом вештином одиста може дух људски забавити и расположити. Али песма која се пева у цркви Православној учини то још боље и разумљивије, јер како вели Владика Охридски Николај, има основа у начину певања народних песама. Али у исто време исказивањем мисли речима човека узноси у небеске регионе и приводи самоме Богу.

2). Православна Црква одбацила је кипове, макар они представљали и самога Христа Спаситеља, као мрска сећања на незнабожачке идоле. Иконографија, пак, Православне Црква у многоме се одликује некаквом светошћу, старином својом и лепотом својом од икона других Хришћанских религија, те у човеку изазива нарочито побожно сећања на личности и догађаје који су

тамо претстављени. Оно су Православљу признали највећи уметници и најбољи познаваоци иконографије целог света на тако званом Византиолошком конгресу.

3). На послетку својна ознака Св. Православља јесте Св. Причешће, са његовим спремањем и давањем вернима.

Свето причешће се спрема на Св. Литургији, чије извођење мистички претставља живот, рад, страдање и васкрсење Господа Исуса Христа. На њој је најважнији моменат онај, када се освешћени хлеб и вино претварају у тело и крв Христову.

У Православној Цркви народу се признаје да је пуноправни део живе цркве Хрустове. Стога му се Свето Причешће даје у оба вида. јер је Христос казао: „Примите и једите ово је тело моје... И пите од ње јер је ово крв моја“. Тиме је рекао да вернима треба давати као причешће, и хлеб и вино.

Све ове особине Св. Православља, и једне и друге природе имале су јаког утицаја на духовни живот православних, народа нарочито нас Срба и Словена. Наш народ кроз све векове волео је слободу и духом својим тежио чистоћи, честитости и правди. Никада није трпео да му ма ко намеће идеје и мисли, које нису сродне његовој души и срцу. — Он је отерао од себе прве мисионере Хрустове вере, и католике, и православне само зато, што су му ову узвишену религију наметали на језику њему непознатом и мрском. Они су дубином душе мрзели Ислам, који проповеда насиље. И само онда су примили Хришћанску веру, кад су му дошла браћа Словенске крви и језика. отворили своје срце, и искрено указали на дивне Хришћанске идеје које траже само слободу и љубав.

Имајући пред својим очима живе примере рада, живота, борбе и страдања за слободу, правду и једнакост Христа Спаситеља, његових Апостола, мученика и исповедника, народ је у њима налазио Источник за своју борбу за те исте идеале.

Честит сам по својој природи. и конзервативан по духу својем, он је лако и брзо разумео Свето Православље и њега суревњиво чувао од сваких примеса, рђавог тумачења и уношења паганских идеја. Ово је он чинио стога што зна, да су истине религиозне вечне и непроменљиве.

Претставници Православне Цркве: Патријарх, Архиепископи, Епископи, свештенство и други просвећени радници у нашој цркви одликовали су се скромношћу и искреном љубављу према својим вернима. Никад им ни на ум пала идеја, да приграбе за себе, и духовну и световну власт. Напротив увек су бегали од

помисли за сујетом и властољубљем. Они су све своје верне на зивали чедима својим и другим равноправним делом живе цркве Христове. Ако је се кад и десило да силом историских околности духовно лице седне на владарски престо, оно је сву световну власт припуштало световњацима или са њима у договору и узамној љубави владало.

Такав је случај био у Црној Гори за време Владике Петра Петровића Његоша, Владике Данила и др. када су Црном Гором владали племенски владари, а Владике биле само сенке владара.

Како Православље даје широке слободе свима вернима, а од њих траже само драгу вољу и стриктно чување неокаљаних Хришћанских истина, то су све помесне цркве, које сачињавају једну Св. Васељенску цркву развијала се слободно свака у својој држави. Али су све ипак одржавале јединствено у исповедању, догмата и пракцици Васељенске цркве.

И Српска Православна Црква развијала се, и данас се развија потпуно самостално, но наравно, одржавајући увек јединство са осталим православним црквама. Ово и овако развијање наше цркве имало је благотворног дејства и на политичку организацију наше државе. Стога што није никад зависила од неке спољне личности или силе, она је могла самостално и духу свога народа да уређује своју кућу, да самостално решава сва државна и црквена питања.

По својој психолошкој способности сви православни Срби и Словенски народи обдарени су чежњом за религиском истином. Ово тврди сам начин примана Хришћанства које није било силом културне или политичке превласти некога народа; већ једино из унутрашњег незадовољства према незнабоштву и слободног тражења истине. — Доброта, покорност, гостољубље и поштовање свачије слободе биле су свагдашње одлике доброга Србина и Словенина. А то су управо идеали које православље проповеда, те оно још више потенцирало ове народне одлике. Отуда долази, да историја нашега народа, као и историја осталих Словенских и православних народа никада није забележила међусобне мржње и верске ратове, какви су се дешавали на Западу.

Православним Србима и Словенима пребацује се, што су и сувише одани вери православној и што строго чувају своју веру од ма каквих додатака и модернизма. Стога, веле, Српске су цркве празне и вера окамењена. Но на то нас упућује сам смисао вере; јер је религија ствар која долази с неба, у коју грешни човек несме ништа својега уносити, Стога што је она таква

и њене максиме о моралу јесу праве основице узвишеног живота. Да би се оне сачувале од нас се захтева одлучност и жртвовање самога себе за опште идеале.

Горње особине одлучност, прегаштво и самопожртвовање појавиле су се код нашег народа управо у оно доба, када је се Хришћанска црква поделила на Источну и Западну. Од овога времена ударили су таласи на велику лађу Православне Цркве силни и хучни од Ислама и Католичанства. Она се по кад кад нагињала час на једну час на другу страну због умора или невештине својих веслача, Али, ипак, ишла је и секла те страшне таласе управљањем мудре руке свога Божанског Крmanoша,

Православна црква не светли открићима и проналасцима; не светли сјајом и луксузом, у њој нема племства и властеле, грофова и барона, али на њеном челу нема мрље од инквизиције, индулгенције и насиља. Зато оно што она ствара у своје раду остаје вечно и стално за сва времена, остаје поштовано и величано од пријатеља и непријатеља.

Лепе службе у нашим црквама и манастирима, свечаност она, коју човек осети кад тамо отиде, такође је јако утицала на душу и васпитање нашега народа. — Чувени су српски сабори код цркава и манастира, на које народ долази у свечаном руву и побожним расположењем. Ти сабори били су школе за све оно што је племенито и мудро. На њима су уцвељени и потлачени налазили утехе, а храбри и одважни инспирације за велика дела. На њима су доношене одлуке од замашнога значења за живот целога народа и његову будућност,

Свето Причешће давало му је прилике да види и увери се да су сви верни једнаки пред Богом. Spreмање за њега од Хришћанина тражи се испуњење извесних прописа, који су утицали на стварање челик карактера. Пост и самопобеђивање јесу методи којима се постиже то. Срби у обадва устанка, чувајући пост, и под дисциплином његових прописа, а да би се спремили за свето причешће, умирали су под ранама, али се нису хтели омрсити. Но зато ти исти војници сматрали су да је најужаснија казна, кад их војвода из чете изагна и кући отера. Такви нису никада отишли кући, већ су се вешали или у воду скакали.

Само такви крaктери могли су створити чудо невиђено и ослободити Балкан од Турака, који су имали најбоље организовану и наоружану војску, а сами су у бој полазили голих руку, или са врљиком и мотиком.

И доцније црква и држава ишли су под руку и једна другу помагале. Држава је остављала цркви слободу његога уређења и у томе је помагала, а црква је помагала државу и нацију у свима минулим часовима кад би она под теретом тешких бремена поклекнула.

Још у почетку сам казао да највеће заслуге има Свети Сава, син Рашког жупана Стевана Немање, што је наш народ нашао се у табору Источне Православне Цркве. — Његова младићска и чежњива душа тежила је нечему узвишенијем него што је пролазна земаљска власт и сујетно господство, те за отварање својих чежњи нашао најпогодније земљиште у Св. Православној Цркви.

Знате већ, да је још као дечко отишао у Свету Гору, где је било пуно православних цркава и манастира, чија је лепота и заносна служба, честитост и доследност подударала се са његовом душом. Да би тамо могао остати, Богу се молити и радити за добро свога љубљеног народа скида сјајно одело младога принца и облачи скромну калуђерску расу. После неколико година, и ако још доста млад, успева да сугерира идеје Православља и своје оцу Стевану Немањи. Под том сугестијом Немања оставља владарачки престо и одлazi у Свету Гору. Зна се, да је Немана први пут био крштен у католичкој цркви, па је из политичких обзира примио Православље. Па, ипак је, под утицајем својега сина Светога Саве и сам отишао у манастир, постао монах и добио име Симеон.

Тамо су њих двојица подигли чувени манастир Хиландар, који је вековима био највећа просветна установа Српског народа. Кроз њу су прошли сви наши стари Архијереји, писци и други јавни раденици. Ту су Свети Сава и Симеон одмах по рестаурацији манастира довели велики број младића из најбољих кућа српских да се уче и спремају за велика дела. Ти младићи после неколико година проведених у манастиру, пошто су се научили писмености и поретку у цркви, вратили су се у отаџбину и били први просветитељи свога народа, Будући и сами васпитани у чисто православном духу, они су то Православље пресадили у срца свога народа. Резултат тога рада било је оно челично држање народа, да се никад не одрекне своје вере и нације, ни у најтежим часовима патње и страшног искушења.

Дубоки значај Православља, које се трудом и радом Светога Саве и његових сарадника дубоко укоренило у срце Српскога народа, дивно су појмили још од самога почетка сви Срп-

ски владари, под чијим су окриљем наставили дело Светога Саве доцнији митроносни наследници његови. Човек се мора дивити са захвалношћу умешности, честитости и истрајности са којом су они високо држали заставу Православља увек неоклељану, како у данима славе, тако и у данима насртања Ислама и Западне Цркве.

Чувајући вазда јединство са Васељенском црквом. Српска црква васпитала је свој народ у православној вери и толико га сродила са њом, да је данас реч Православље истоветна са речју Србин. На тај начин Православље поред свију својих узвишених врлина, јесте и завет наших дедова и прадедова, који ми као драгоцену наслеђе морамо чувати и предати нашој деци и нашем потомству.

Светитељу Саво, ти чији дух кроз седам векова веје у Српској цркви. Ти који си чуво твој мили народ од сваке невоље и недаће. Ти, који си био нада и утеха нашег напашеног народа кроз толике векове робовања туђину. Ти, чијом је науком запаљено кандило Српске просвете и остало не угашено до данашњих дана и ако су на њега дували страшни ветрови туђинштине. Ти погледај са вебеске висине на нас, чеда твоја. Оче Саво, да твојим молитвама помогнеш нама и будућим поколењима, да кандило Православља никад не угасне и сачувамо велику и сјајну Југославију.

Прота **Стев. И. Пајевић**,
арх. намесник

Извештај о раду

III Скупштине Епархијског Савета православне епархије Браничевске државе на дан 21(8).III.1935 г. у Пожаревцу.

У 8 часова пре подне у олд. Саборној цркви одржано је молепствије за плодносан рад ове саветске скупштине. Овоме молепствију присуствовали су сви г. г. саветници на челу са својим Претседником, Његовим Преосвештенством Епископом Др. Венијамином.

По свршеном молепствију г. г. саветници отишли су у олд. Трговачки Дом, где се је имало одржати ова скупштина, и ту су заузели сваки своје место. Одборски секретар свима је саветницима поделио по један примерак „Годишњег извештаја о раду Епархијског Управног одбора у 1934/35 години“ и по један

„Пројекат епархијског буџета за 1935/36 годину“, који су били израђени на одборској седници и о којима се је имало дискутовати на овој Саветској скупштини.

У 9 часова пре подне у салу улази Његово Преосвештенство Епископ Д-р Венијамин, праћен од четворице делегираних саветника. Г. г. саветници устајањем и певањем молитве „Достојно јест“ дочекују свог Претседника, који заузима своје место.

Седница се отвара певањем молитве „Царју небесним“ и поздравним говором Његовог Преосвештенства. На првом месту Његово Преосвештенство говори о трагичној смрти Блаженопочившег Краља Александра I. Ујединитеља. Износи Његове заслуге за државу и цркву и одаје му признање као дичном патриоти и врлом хришћанину и православцу. Сви присутни кличу: „Слава Му“. Затим Његово Преосвештенство позива све присутне, да своју љубав и поданичку верност према погинулом Краљу пренесу на Његовог Узвишеног Сина Њ. В. Краља Петра II и предлаже, да пре него што пређу на дневни ред, да пошаљу поздравне телеграме Њ. В. Краљу Петру II и Поглавару Српске Православне Цркве Његовој Светости Патријарху Варнави, и чита телеграме, који гласе:

1). *Његовом Величанствију Краљу Петру II.*

Београд

Са треће редовне скупштине Епархијског Савета обновљене Светосавске Браничевске епархије у резиденцији Нашој, граду Пожаревцу, сматрамо за Нашу прву поданичку дужност, да у име чланова Савета и Наше благочастиве пастве поздравимо свог Витешког младог Краља и Његов светли Дом са заветом, да ћемо упућивати Творцу топле молитве за здравље и срећу Вашег Величанства и Краљевског Дома.

Живео Ваше Величанство! Живео Вам и срећан био Краљевски Дом! Претседник Епархијске Скупштине, Епископ Браничевски, Венијамин“.

2). *Његовој Светости Патријарху Српском Господину*

Варнави

Београд

Са треће редовне скупштине Епархијског Савета поверене Нам Богоспасајемо Браничевске епархије у име чланова Савета сматрамо за синовљу дужност, да поздравимо Вашу Светост молећи се Творцу да Вашој Светости подари здравље, те да доживите потпуно и стварно уређење наше Свете Цркве.

Претседник Епар. Скупштине, Епископ Браничевски, Венијамин.“

На ове телеграфске поздраве добивени су ови одговори:
Из двора Њ. В. Краља: „Ваше Преосвештенство,

По највишем налогу част ми је изјавити захвалност на изразима оданости и верности, поднесеним Његовом Величанству Краљу, са III редовне скупштине епархијског савета обновљене Светосавске Браничевске епархије у Пожаревцу.

Министар Двора, Милан Антић.“

Од Њ. С. Патријарха: „Молимо се Богу за успешан рад треће епархијске скупштине и срдечно благодаримо на поздраву и жељама за добро наше Цркве. Патријарх Варнава“.

Г. г. саветници пропраћају ове телеграме са узвицима: „Живео“ и „Живели“.

Затим Његово Преосвештенство поздравља саветнике и позива их, да сви сложено пораде на добру и благостању наше Св. Цркве и епархије.

У име чланова Савета отпоздравља Његовом Преосвештенству кратким, али пробраним речима саветник г. Јеремија Јеремић.

После овога врши се заклетва оних заменика, који ту заклетву нису до сада положили; затим се врши избор четири члана оверача и секретара ове скупштине; прозивка чланова Епархијског Савета и констатује се, да су седници присутни 33 саветника, а да су отсутни само 4 саветника, те према томе Савет има законску већину по чл. 135 Црквеног Устава, а да би могао пуноважно решавати.

Његово Преосвештенство позива секретара, да прочита „Годишњи извештај Епархијског Управног Одбора о раду у прошлој 1934/35 години“ и по прочитању истога, позива г. г. саветнике, да се јаве они, који би могли нешто да приговоре овоме извештају, као и целом прошлогодишњем раду Епархијског Управног Одбора.

За реч се јављају неколико саветника и у својим говорима у потпуности одобравају рад овог Одбора у прошлој години; захваљују му на досадашњем раду; константују да је Одбор у свима партијама епархијског буџета 1934/35 год. постигао знатне уштеде; и предлажу да се овај извештај прими без примедбе, као по све повољан. Епархијски Савет једногласно прима и одобрава овај поднети извештај, као и целокупан рад Епархијског Управног Одбора у прошлој години.

Затим Његово Преосвештенство износи на решавање предлог о разрезу 1% епархијског приреза ва православне обвезнике

у овој епархији за 1935 календарску годину, а за подизање у Пожаревцу Епархијске зграде, где би биле смештене све канцеларије епархијске власти: Епископије, Црквеног Суда, Епархијског Савета и Епархијског Управног Одбора и стан Господину Епископу.

Вели: да ова епархија нема своје сопствене зграде за канцеларије епархијских власти и Г. Епископа. Епархијски Архијереј станује у једној згради, која је својина црквене општине Пожаревачке и за коју епархија плаћа закупну кирију. Канцеларије пак Црквеног Суда и Епархијског Управног Одбора смештене су привремено у једној државној згради, која је мала и недовољна за два епархијска надлештва — Црквени Суд и Епархијски Управни одбор, а да се не говори већ за Епархијски Савет, када се он састаје ради својих редовних седница. У овом последњем случају епархија је приморава, да увек тражи другу коју зграду за ове седнице, јер нема такве сале, где би могли стати сви саветници.

Све све неугодности увидео је још прошле године сам Епархијски Савет, те је на својој II седници донео одлуку, да се путем разреза 1% епархијског приреза на непосредни порез православних обвезника у овој епархији створе средства за подизање епархијске зграде. Ова је одлука одобрена од свију надлежних црквених и државних власти и Епархијски Управни Одбор нада се, да ће до краја ове календарске 1935 године имати око 250.000.— динара на име подизања ове зграде.

Како ова сума новца није довољна за подизање ове епархијске зграде, то се он нада, да ће Епархијски Савет у току неколико година доносити одлуку о разрезу овог епархијског приреза, док се не прикупи бар 1.000.000.— динара, па да епархија приступи подизању ове своје зграде. Предлаже: ад се и ове године донесе одлука о разрезу 1% епархијског приреза.

Епархијски Савет, саслушавши овај говор Његовог Преосвештенства, једногласно је донео одлуку о разрезу и ове године 1% епархијског приреза за подизање у Пожаревцу епархијске зграде.

После овога приступило се решавању других питања, као што су: израда плана епархијског разреза на црквено-општинска и манастирска имања за покриће редовних расхода по епархијском буџету; епархијски буџет за 1935/36 годину; буџет епархијског фонда за 1935/36 годину; питања, предлози и т. д.

План епархијског разреза остао је прошлогодишњи са укупном сумом од Дин. 120.000.— Епархијски буџет примљен је и усвојен онако, како га је предложио и израдио у својој седници Епархијски Управни Одбор, и то: приход од Дин. 377.213.— и расход Дин. 345.900.— Овде су унете суме од по дин. 200 000.— кво у приходу, тако и у расходу за подизање епархијске зграде од прикупљеног епархијског приреза 1%.— За подмирење редовних епархијских потреба предвиђено је: у приходу Дин. 177,213.— а у расходу Дин. 145.900.—

Затим је био изабрат један одбор за преглед завршног епархијског рачуна из 1933/34 године и док је овај одбор радио био је одмор.

Пошто је одбор завршио свој рад настављена је седница. Одбор за преглед рачуна нашао је све у реду и Епархијски Савет овај рачун примио је и одобрио с тим, да се исти пошаље на коначно одобрење Патријаршиском Управном Одбору.

Сви остали предлози по питањима примљени су једногласно и решени на опште задовољство, а дискусија по истима, као и за све трајање ове Епархијске скупштине вођена је достојанствено и у најбољем реду и слози.

По свршетку рада сви г. г. саветници са Његовим Преосвештенством фотографисали су се пред Трговачким Домом, а затим су отишли у оvd. хотел „Круна“ на заједнички ручак, који је приредио Његово Преосвештенство о свом трошку. На овом ручку прву је здравицу подигао Његово Преосвештенство у здравље Њ. В. Краља Петра II и Њ. С. Г. Патријарха Варнаве, као и у здравље свију присутних г. г. саветника, којима се захвалио, што нису жалили да и по оваквом времену дођу на седнице Савета и да га помогну у раду. Истакао је ону једнодушност и слогу, која је владала кроз целу седницу Епархијског Савета, благодари им на свему томе и даје свој Благослов са поруком, да поздраве сву Његову паству. На овај поздрав одговорио је потпретседник Епархијског Савета г. Димитрије Љотић, бив. министар, да се особито радује, што је епархија Браничевска у особи Његовог Преосвештенства, добила врло агилног достојанственика, каквих баш и треба у данашње време наша Св. Црква. Саветници су отпевали: „Многаја лета“ и „Исполасти Деспота“.

Пало је и других лепих здравица од стране г. г. саветника, а са великим одушевљењем примљена је здравица г. журналисте Попадића уредника „Народне Одбране“, који је био гост на овом

ручку, а који је у својој здравици изразио своју радост, што се налази у кругу црквених људи и што је био сведок једнодушности и слоге сакупљеног Савета и његовог достојанственог држања за време седнице.

По завршетку ручка сви чланови поздравили су се са Преосвећеним Господином Епископом и отпутовали својим домовима очарани Његовим пријемом и гостољубивошћу.

Извештај

О раду Епархијског управног одбора православне Епархије браничевске поднешен трећој редовној скупштини Епархијског савета, одржаној 21/8 марта 1935 године у Пожаревцу.

Поштована Господо,

У смислу чл. 146 т. 15 Устава Српске православне Цркве овај Епархијски управни одбор има част поднети трећој скупштини Епархијског савета следећи извештај о своме прошлогодишњем раду:

I.

Пре него што пређемо на излагање рада у прошлој години морамо Вам напоменути, да је у прошлој 1934/35 години била извршена мала промена у самом саставу Епархијског управног одбора. Као што знате, наш дотадашњи Архијереј, Његово Преосвешт. Господин Епископ Др. Јован у прошлој години вољом Св. архијерејског сабора био је премештен из Пожаревца на Епископију нишку. У прошлој години он је и устоличен у Нишу. Али ипак све до 7 октобра 1934 године Њ. П. Епископ Јован администрирао је и нашом Епархијом браничевском и као такав све до тога времена био је Претседник нашега Епархијског управног одбора и обављао све дужности, које му Црквени Устав налагао. На последњој седници Светог архијерејског сабора на Епархију браничевску био је изабран Његово Преосвештенство Господин Др. Венијамин, дотадашњи Епископ злетовско-струмички и на дан 7 октобра 1934 године био је свечано устоличен у Пожаревцу за Епископа браничевског, од када као такав обавља дужност и Претседника овог Епархијског управног одбора.

Исто тако прошле године престао је бити члан Епархијског управног одбора услед свога премештаја у Београд г. Никола Ничота, б. судија Окружног суда у Смедереву и на његово ме-

сто у одбору дошао је први заменик г. Ђорђе Радојковић, директор банке из Ћуприје.

Других промена у саставу Епархијског управног одбора није било.

II.

У току прошле године Епархијски управни одбор одржао је свега 2 редовне седнице а толико је и предвиђено чл. 142 Црквеног устава. Ванредних седница у прошлој години није било, јер није било ни потребе за њихов сазив. У овим својим одржаним седницама овај одбор расмотрио је и накнадно одобрио 309 президијалних решења донетих на основу чл. 145 Црквеног устава од стране доскорашњег Претседника Епарх. управног одбора Њ. П. Г. Епископа Др. Јована и садашњег Претседника Његовог Преосвештенства Господина Др. Венијамина. Сем тога Одбор је расмотрио 165.— разноликих предмета, по којим је у седницама својим донео решења.

Нарочитих предмета у прошлој години није било. Били су обични предмети, који према чл. 146 Цркв. Уст. спадају у надлежност Епарх. упр. одбору, као што су: одобрење манастирских и црквено-општинских буџета, разне ликвидације о давању под закуп манастирских и црквено општинских имања и зграда; одобрење извршених избора и промена у цркв.-општинским саветима и управним одборима; подизања нових цркава и црквених зграда и тако даље.

Један од важнијих предмета свршених у прошлој години био је коначно одобрен од надлежних виших црквених и државних власти разрез 1% епархијског приреза на непосредни порез православних обвезника у овој епархији, а ради подизања Епископског дома у Пожаревцу. Потребу подизања овог дома увидели су још у прошлој години и Епарх. управни одбор и Епарх. Савет. Као што вам је самим добро познато, наша млада Епархија браничевска нема нити свога Владичанског конака, нити своје сопствене зграде за канцеларије Епархијских власти: Епископије, Црквеног Суда и Епарх. савета и Управ. одбора. Наш Архиепископ станује у једној згради, која је својина црквене општине пожаревачке и у којој су све до 1922 г. када је била обновљена наша епархија, биле смештене канцеларије окружног протојереја и свештенства. Канцеларије пак Црквеног суда и Епарх. управ. одбора смештене су у једној државној згради, која сваког тренутка може бити одузета од епархије, пошто је наша црква скупљањем на снагу Закона о српској православној цркви и Црквеног

устава постала аутономна и као таква мора се сама побринути за своје издржавање и за потребне јој зграде.

Сам тога ова заузета зграда веома је мала и недовољна за 2 епархијска надлештва — Цркв. суд и Епарх. управ. одбор, а да не говоримо већ за Епархиски савет, када се он састаје ради својих седница.

У овом последњем случају ми смо приморани да тражимо другу коју зграду за ове седнице, као што је био случај у прошлој години, када је седница била одржана у сали дома Трговачке омладине, а такође и ове године.

Све ове неугодности увидео је још прошле године сам Епархиски савет, те је на својој седници од 12/25.III.1934 г. донео одлуку да се путем разреза епархиског приреза 1% на непосредни порез православних обвезника у овој епархији створи средства за подизање епархиске зграде.

У том свом подухвату ова Епархија наишла је на пуно разумевање и моралну подршку и код свију осталих црквених и државних фактора који су по чл. 10 Закона о српској прав. цркви и чл. 260 Цркв. устава моћни, да ову одлуку о епархиском прирезу коначно одобре или пониште. Патријаршијски управни одбор одмах је прихватио овај предлог, и са својим повољним мишљењем спровео Господину Министру правде који је у споразуму са Госп. Министром финансија ту одлуку о епархијском прирезу коначно одобрио решењем својим бр. 102965 од 2.XI.1934 год. Господин министар финансија издао је одмах и налог свима пореским управама на територији Браничевске епархије, да овај прирез прикупе и предаду епархији Браничевској. До данас овоме одбору још није стигао овај прирез, али Епарх. управ. одбор према прикупљеним подацима може да се нада, да ће до краја ове календарске године имати око 250.000.— динара на име овог одобреног приреза.

Како ова сума новца у дин. 250.000.— није довољна да се намерава епархиска зграда подигне, већ треба још неколико година прикупљати новац за подизање ове зграде, то се Епарх. управни одбор нада, да ће Епархиски савет сам схватити потребу подизања ове Епархијске зграде и у току неколико година доносити одлуку о разрезивању бар минималног приреза на православне обвезнике у овој епархији, а уверен је, да ће у томе свом подухвату бити потпомогнут и од надлежних црквених и државних власти. Новац који буде прикупљен на овај начин биће сваке године улаган у Државну Хипотекарну банку на приплод

као фонд за подизање епархијске зграде — Епископског дома и тамо ће се налазити све дотле, док се не прикупи потребна сума за подизање ове зграде, а сваке године Епархијски управни одбор у свом годишњем извештају давати Епархиском савету обавештења о стању овога фонда.

III.

Господо саветници,

На овом месту даћемо Вам рачуна и о другом епархијском фонду, који већ постоји и чија су правила већ прописана на првој скупштини Епархијско савета 3/15 фебруара 1933 године када је било и покренуто питање о његовом оснивању.

Намена овога фонда: помагање религиозних, црквено-просветних и добротворних установа и других посебних потреба епархије. Приходи пак овога фонда јесу: помоћ из епархијског буџета, добровољни прилози, дарови и завештаји појединих благочестивих хришћана, самоуправних тела и разних установа. Сем тога готово све цркве и манастири у својим буџетима сваке године предвиђају извесну суму новца на име помоћи овоме фонду.

Примања и издавања врше се по годишњем буџету — предрачуну прихода и расхода овога фонда, овај предрачун доноси и завршни рачун саставља Епархијски савет, а коначно одобрава Патријаршијски управ. одбор. Док капитал фонда не достигне 1,000.000.— динара, може се од прихода фонда трошити само $\frac{2}{3}$ сем завештања, која се у целини капитализују.

Стање овога фонда у прошлој години било је свега дин. 9.555.— Ове године прикупљено је за овај фонд дин. 44 572.90 Издато дин. 5.862.50. Остало је у каси динара 38.710.40 а са прошлогодишњим приходом свега износи дин. 48.265.40.

У руковњу овим фондом Епарх. управ. одбор спроводи принцип највеће штедње, а у циљу, да се овај фонд што више повећа. Епарх. управ. одбор апелује и на Вас, Господо саветници, да му помогнете у прибирању материјалних средстава за овај фонд и то на тај начин: 1) што ћете његову идеју и корист стално пролагирати међу својим познаницима и пријатељима и 2) што ћете се свесрдно заузети, да привучете што већи број дародаваца и завештача за овај фонд.

IV.

Наша Епархија браничевска не располаже никаквом својом имовином откуда би могла црпети приходе за покриће својих редовних расхода. Зато је она приморана да се користи датим јој правом чл. 239 тач. 3 Цркв. устава, т.ј. да на приходе црк-

вених општина, цркава и манастира разрезају нарочити тако звани „епархијски разрез“, да би могла подмирити своје редовне расходе.

Своје расходе Епархијски управни одбор увек се је старао да сведе на минимум и зато где год је то било могуће он је штедео.

С обзиром на економску и финансијску кризу Епарх. управ. одбор још прошле године смањио је епархијски разрез за дин. 26470.— тако да је свега износио прошле године дин 120350.— Овај исти епархијски разрез остао је и за ову годину са том разликом, што је смањен за дин. 350.— тако, да ове године износи свега дин. 120000.— Мање не може бити, јер онда неће се моћи подмирити сви расходи.

Стање прихода и расхода по епархијском буџету 1934/35 годину до 18 марта 1935 године било је:

По свима партијама било је предвиђено расхода дин. 133.120.—

Издато је до 18 марта 1935 године динара 64.064,95

Мање је исплаћено динара 69.055,05

Овде не улази предвиђена у приходу сума у дин. 200000.— од разрезаног епархијског приреза 1% који још није прикупљен нити је показана у расходу ова сума за подизање епископског дома.

Овај Одбор има још неисплаћених потраживања по буџету за 1934/1935 годину око 25000.— динара, али ипак се нада, да ће и ове буџетске године имати по буџету уштеда око 30000 — Све ће ове уштеде према раније донетој одлуци Епархијског савета ући у епархијски фонд.

V.

Стање епархијске благајне на дан 18. III. 1935 године ово;

а) по буџетском дневнику:

Било је свега примања динара 107.154,30

Издато динара 51.969,65

Данас се налази у каси у готову динара 55.184,65

б) по дневнику епархијског фонда.

Примљено је свега динара 44.572,90

Издато — утрошено динара 5.862,50

Остало је у каси Динара 38.710,40

а са прошлогодишњим примањем укупно динара 48.265,40

в) по дневнику за набавку богослужбених књига:

Укупно је примљено динара	12.196.20
Издато-послато Патријаршиском упр. одбору дин.	5.180.—
у каси готовина динара	7 016,20

г) дневник депозитног новца:

Примљено динара	162 241.65
Издато динара	104 637.—
У каси готовина динара	57.604.55

д) кретање црквених таксених марака у току ове буџетске године до 28.И.1935 године закључно ово:

Било је свега таксених марака у вредности дин.	489.636.—
Продато у току ове буџетске године за динара	235.727.—
Остало за 1.ИИ.1935 године динара	253 009 —

VI.

Буџет за наредну 1935/36 годину који се износи Епархијском савету на решавање и одобрење, састављен је на основу старих досадањих буџета за 1933/34 и 1934/35 годину, а који су се у извођењу показали добри. Из тих буџета узете су остварене суме прихода и расхода па су према потребама уношене и показане и у новом буџету за 1935/36 гвдину. Изостављене су понеке партије, које су биле у ранијим буџетима а додате су нове, које су потребне за идућу буџетску годину. При изради новог предрачуна старало се је да се што више уштеди у новом буџету те су многе партије у њему смањене на минимум, али се дабоме водило рачуна и о томе, да како приход, тако и расход у овом буџету буду стварни. Предрачуна за 1935/36 годину прилаже се уз овај извештај заједно са израђеним планом епархијског разреза на црквено општинска и манастирска имања за буџетску 1935/36 годину и Епархијски управни одбор моли Савет, да буџет са планом епархијског разреза и овај извештај прими.

Вести из наше епархије

Посета Свилајнцу и м-ру Миљкова

Његово Преосвештенство Епископ Браничевски Господин Др. Венијамин отпочео је низ канонских визитација у појединим местима своје Богом спасајеме епархије. После посете које је учинио нашем чуvenом манастиру Раваници и вароши Параћину

Преосвећени је посетио варошицу Свилајнац, где је одслужио свечану архијерејску литургију уз садејство проте Драгољуба Поповића и већег броја свештеника и одржао пригодан говор препоручујући својој драгој пастви да чува веру својих отаца и живот свој прилагођавају Св. Јеванђељу.

После подне Св. Владика кренуо је за манастир Миљково али је уз пут свратио у Црквенац и још нека места, где је осветио водицу, одржао пригодан говор и покропио своје духовно стадо Св. водицом бодрећи га да истраје у овако тешким данима.

У манастиру Миљкову одслужена је вечерња у цркви пуној света из околних села, којом је приликом Преосвећени предао на свечан начин игуманску палицу новом игуману Луки. Отац Лука је Рус по народности и самоук зоограф. Но, за њега се може рећи, да је уметник у правом смислу и неуморан раденик. Његовим трудом, и трудом његове сабраће манастир Миљково, који је био пропао и има релативно мало имање обновљен је и постао чувен у целом Поморављу.

Слушали смо од најкопетентнијих ауторитета у нашој Цркви само ласкаве похвале о раду оца Луке и његове братије па се истински радујемо његовом одликовању и још више напретку ове велике светиње народне.

Подизање цркве у селу Ратарима

И ако је тешка криза притисла наш народ, а нарочито сељачки свет. И ако безверје и равнодушност према вери хвата дубоког корена у нашој интелигенцији, ипак наш добри сељачки народ још ревује и подноси велике жртве за ствари вере својих предака и своју свету цркву. Он инстинктивно види, да се не треба надати на књази и на сени чловјеческија већ једино у благога Бога који сунцем својим обасјава зле и добре, и кишу даје праведним и неправедним.

Ето тај добри народ у селу Ратарима, срез параћински одвајајући од уста својих пару по пару створио је приличан фонд и, Божјом помоћу, приступио подизању лепе црквице, која ће бити украс њиховоме селу и сведочити будућим поколењима о њиховим гигантским напорима.

Онај који није био на лицу места не може осетити колико су раздрагано и одушевљено дочекали грађани овога малог сецета комисију која је дошла да изабере место где ће се та светиња народна подићи.

Сваки добар син наше светосавске цркве мора се радовати овом подуху грађана села Ратара и поздравити их са речима: „напред браћо у свети рад, прегаоцу Бог даје махова!“

Духовни концерт у Пожаревцу

Од како је васпостављена Браничевске Епархија и свештеничко удружење покренуло „Акцију Православља“, коју је наш Св. Арх. Сабор родатељски прихватио и препоручио свему отацственем свештенству, и свештенство града Пожаревца са својим Архијерејима и члановима Цркв. суда сваке године у „Недељу Православља“ — I недеља вел. поста — приређује духовне концерте.

На овим концертима поред дивне црквене песме, коју пева наше поносно црквено певачко друштво „Браничево“ чуло је се сваке године по неко предавање из области нашег православног богославља.

И ове године приређеи је један такав концерт у величанственој сали „Трговачког Дома“ у Пожаревцу. Наш уредник протојереј Стеван Пајевић, арх. намесник у Пожаревцу одржао предавање „О значају Праославља за нас Србе“ у вези са прославом Светосавске Године,

Пространа сала Трг, Дома и све њене галерије биле су дупке пуне још пре почетка концерта. Њ. П. Епископ Браничевски Господин Др. Венијамин отворио је свечаност, кратким говором и указао на значај оваквих приредаба, па су се низале песме и декламације, а цела свечаност завршена пројекцијама слика из живота и рада Господа Исуса Христа.

Ове су пројекције оставиле дубок утисак на народ, а њих је тумачио прота Пајевић, те је то цилој ствари дало још лепши ефекат.

Целокупан чист приход од овога концерта послат је Св. Арх. Синоду за подизање храма Св. Сави у Београду.

Поклонствена депутација на Опленцу

На Благовести 25 марта (7.IV) кренула се из Пожаревца величанствена делегација од 4—500 лица на челу које се налазио Њ. П. Епископ Браничевски Господин Др. Венијамин окружен својим свештенством. Делегација је специјалним возом дошла до Младеновца, а одатле камионима стигла на Оплепац тачно у 11 часова.

Ту је Њ. Преосвештенсто одржао парастос за покој душе Блажено-почившег Витешког Краља Александра I. Ујединитеља. На парастосу је одговарало пожаревачко црквено певачко друштво „Браничево“. Црква је била дупке пуна побожног света јер су баш тада стизале делегације и из других крајева наше стране Отаџбине.

По свршеном парастосу цела та поворка спустила се у крипту, те је на гробу свога љубљеног Краља извршила кратак помен. Њ. Преосвештенство очито узбуђен одржао је кроз сузе и јечај кратак али језгровит говор, који је на присутне оставио неизгладим утисак јер су и сами са својим Владиком плакали.

Тако исто величанствене говоре на гробу Краља Витеза одржали су и г. г. Аца Милићевић, директор пож. гимназије и Миодраг Јеличић, градоначелник вароши Пожаревца заветујући се, да ће чувати последњи аманет свога Краља Мученика — Велику Југославију и остати одани Његовом Сину Првенцу Краљу Петру II.

Величанствени храм на Опленцу, задужбина династије Карађорђевића, својом лепотом и својим фрескама у мозаику, надмашила је — чини нам се — све задужбине славне династије Немањића. Данас је Опленец, некада пусто каменито брдо на источној страни мале варошице Тополе, светла жижа, којој стреме не само сви Југословени без разлике вере и племенског обележја већ и други просвећени синови Европе.

Само тај који није видео овај величанствени храм, подигнут на месту, где је први пут севнула варница слободе Југословенском народу, не може схватити величину уметности која је овде показала кулминацију. Он, заиста, одговара великом делу, које је ту почело а завршено на Кајмакчалану и Добром Пољу. Њен велики Ктитор, види се по свему, имао је дубок смисао за уметност и истинску љубав према вери својих предака.

Седнице Св. Арх. Сабора

Према пропису Устава Српке Правосл. Цркве одмах после Ускршних Празника одржаће се у Сремским Карловцима седнице Св. Арх. Сабора.

Пред Св. Арх. Сабором, како чујемо, налази се велики број предмета, којима ће се ове године наши Архијереји бавити и донети своје одлуке.

Са доста позитивне стране дозвали смо, да је Управ. Одбор Патр. Савета израдио уредбу о платама и пензијама парохијских свештеника, коју ће првенствено узети у претрес чланови

Сабора, па ће се потом изнети пред Патријаршијски Савет, да и он дадне последњу реч о тој тако важној уредби наше цркве.

Српско православно свештенство у свима крајевима наше Отаџбине налази се данас у очајно тешком положају, те са највећом пажњом прати ток развијања овога животног питања свога.

Допуна правилима свештеничког удружења

„Свети архијерејски сабор, по рассмотрењу питања унификације епархијских свештеничких удружења у седници својој од 27 маја (9 јуна 1934 године под А. С. бр. 71/зап. 163 из 1934 год. донео је ову одлуку:

„1 Чланство у свештеничком удружењу обавезно је за све активне, парохијске, ванпарохијске, мирске свештенике као и за свештенмонахе док су у парохијској служби. Умировљеним свештеницима оставља се на вољу да ли ће се уписати у чланство свештеничког удружења или не.

2) Епархијски Архијереј почасни је претседник епархијског свештеничког удружења. Ако би епархијски архијереј присуствовао свештеничкој скупштини своје епархије може он на истој, ако хоће, и председавати.

3) Епархијски намесник по положају свом претседник је свештеничког братства у своме намесништву. Свако намесништво има своје братство.

4) Изабрано часништво, претседника, као и уопште све у епархијском свештеничком удружењу обављене изборе, потврђује епархијски архијереј дотичне Епархије, који и све остале одлуке архијерејског свештеничког удружења одобрава. Пре потврде односно одобрења Архијереја ниједна одлука Епархијског свештеничког удружења није извршена.

5) У епархијском свештеничком удружењу довољна је једна једина управа а не ужа и шира.

6) Управа свештеничког у епархији удружења одржава своје седнице са знањем надлежног епархијског архијереја.

7) У свештеничкој скупштини у Епархији могу учествовати сви чланови свештеничких братстава дотичне епархије. Но за одржање саме скупштине довољна је надполовична већина од укупног броја чланова у братствима. Архијерејски намесник има се постарати да за време отсуности свештеника из парохије, учествовањем њиховим у скупштини епархијског удружења, њихове парохије ниучем не трпе.

8) Братства у намесништвима састају се најмање једанпут у години а по потреби и више пута. Управа епархијског свештеничког удружења састаје се редовно једанпут у години. Ванредни сазив свештеничке скупштине епархије бива, ако то управа епархијског удружења реши или ако две трећине члавова епархијског свештеничког удружења то од Управе удружења затражи. У сваком случају сазив епархијске скупштине свештеничке одобрава епархијски Архијереј, коме се има тада на одобрење поднети и дневни ред тога састанка.

9) Место и време редовног и ванредног сазива односно одржавања епархијске свештеничке скупштине одобрава по предлогу Управе Епархијски Архијереј.

10) Записници заједно са закључцима савеза пре њихова извршења достављају се Светом архијерејском синоду на одобрење. Тек по том одобрењу постају закључци савеза извршни.

Закључци Савеза достављају се у исти мах и управама епархијских удружења. Против закључака Савеза може епархијско удружење са одобрењем Епархијског архијереја у року од три месеца чинити приговоре на Свети Архијерејски Синод, који те приговоре коначно решава.

11) У оквиру својих правила могу епархијска удружења донети своје правилнике, које надлежни Архијереј одобрава.

Правилник Савеза свештеничких удружења одобрава Свети Архијерејски Синод.

Исто тако могу и братства у намесништвима доносити своје правилнике, које преко управе свога Епархијског удружења достављају своме надлежном Архијереју на одобрење.“

В Е Н И Ј А М И Н

БОЖЈОМ МИЛОШЋУ ПРАВОСЛАВНИ ЕПИСКОП БРАНИЧЕВСКИ

Христѡљубивом свешћенствѡу оба реда и народу Богом-храниме поверене му Епархије Браничевске шаље свој Архидијасирски благослов и честивииа празник Васкресења Христѡвог и поздоровља их са: ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Завлаће ме и услишићу га; с њим ћу бити у
невољи, избавићу га и прославићу га. Пс. 40,15.

Ове су речи утеха које Господ шаље свакоме хришћанину, који се у невољи налази, а и обећање које Творац небески даје свакоме као утеху за патње које подноси;

*) Пред закључак листа добили смо ову посланицу Н. П. Еп. Браничевског, те је стављамо на овом месту.

Када нас у овоме ништавном земаљском животу обурвају жалости, и када се пред нами отвара страшни амбис и хаос, када гледамо другове и пријатеље наше да од нас окрећу лица своја, немојмо мислити да смо остали без прибежишта и тихога пристаништа. Изнад свију нас постоји Господ, помоћник и заштитник наш, који нам и показује горњим речима пут којим треба да пођемо. Позови ме, вели Господ и ја ћу те избавити. Твој ћу тешки бол ублажити балзамом а и уздахе твоје ћу умирити. Од нужде ћу те ослободити и послаћу ти утеху велику.

Како и на који начин ћемо ми пак прославити Творца и утешитеља нашега питамо се? Ево одговора, драга моја чеда духовна, речју и делом можемо Га прославити само. Цар Давид за време свога земаљскога живота искусио је сав понор и буру који свакодневно прате живот наш, осетио је дубину велику ништавила овога света, те је морао тражити потпоре и утехе. Куда и на коју страну се је могао обратити за спасење, о томе он и сам нам говори у псалму: „Што си клонула душо моја и што си жалосна? Уздај се у Бога“. Даклем није се обраћао раскоши царских палача, нити сали скиптра свога царскога, већ само и једино Богу, Господу неба и земље. Зато је он и корео душу своју што је клонула и упућује је да се обрати опет Творцу своме и да сву наду своју положи у Њега, јер је осуство ове дужности и обавезе, душу његову до великога очајања довело било.

И ми налазећи се као путници у долини плача овога, засе јаној трњем и чемером, тежећи ка савршенству коме треба да се сви уздигнемо, зар и ми не осећамо клонулост душе и жалост велику, о којима Псалмопевац вели?

Каже се да сваки дан има својих незгода, али нећемо погрешити ако рекнемо да и сваки часак има својих незгода и невоља својих. Опкољени смо нуждама свакидањим. Колико тешких искушења и бура вију се около нас и устремљују се да нас увуку у вихор велики и страшни, те да нас баце у понор, нагонећи нас сваки нас да лијемо горке сузе, уздишући тешко и очајно, тражећи свакога часа спасење од пропасти која нам претстоји. Па и у ономе моменту, када нам се чини да нам се је срећа насмејала већ, морамо безмерне сузе да лијемо од разочарења и горко да уздишемо и вапијемо јер срљамо у пропаст страшну. Но и тада и у тим најтежим моментима нашега чемернога живота дужни смо да увидимо и ми ону исту потребу коју је и псалмопевац осетио. И он је нашао узрок тој великој беди и невољи својој и жалости великој, нашао је у осуству надежде у Бога је-

динога утешитеља, па зато и упућује душу своју тим јединим путем спасења, путем наде у Бога.

Ово чини и ти благочестиви хришћанине. Имаш ли нужде осећаиш ли да ти нешто тишти душу твоју и пада као тешки камен сиви на њу неки бол, знај да ће ти једина утеха нада у Бога.

Христос је страдао и дао нам доказа тим својим страдањима, колика је дубина љубави којом је обавио овај свет. Па пошто је својим мукама које је претрпео и страдао, давши себе добровољно на најгору и најтежу смрт, чиме нас је све ослободио казне вечите смрти, и дао нам живот вечни, то и ми не смемо пропустити да сву наду нашу не положимо у Бога нашега.

И патње и муке, као и искушења свемогућа, која нас сналазе у овоме нашем кратковременоме земаљском животу, јесу само спасоносан лек и једино средство за покајање и приближавање наше ка Творцу. Стога дужност је наша и у тим најтежим данима да се обраћамо Ономе, који је једини наш лекар свих беда и невоља, болести и зала која нас сналазе. Трудимо се, драги моји, да живимо у послушности и нади у Господа. Ако ли пак ма и један моменат осетимо да се је душа наша застрашила од буре животнога океана нашега, а све због силних и тешких болова и брига које нас на овоме путу сналазе и онда се сетимо речи Псалмопевца Давида који вели „Што си клонула душо моја и што си жалосна? уздаш се у Бога.“ Тада ћемо се и сами уверити колика је велика важност узданице наше, и осетићемо благодатну силу небескога балзама, који залечује све тешке раве и болове који нас тиште. Не заборавимо да је над нами рука свесилнога Господа, којом нас штити од свакога зла и чува да не паднемо у понор неповратни. Трудимо се стога драги моји, да делима нашим праведним достигнемо врхунац савршенства, који од нас изискује Творац небески. Рад сав и цео живот наш упућујмо путем истине и правде прописане законом Божијим, јер то изискује од нас Онај, који је само и једино из превелике љубави према нама принео себе на жртву, сишао у ад да ослободи праведнике; после васкрсења свога дао нам наду ако будемо у Њега јединога уздали се за време овога живота нашега ништавнога, да ћемо и ми заједно с њиме васкрснути и у дан страшног суда бити уведени у царстви славе припремљено праведницима.

Христос Воскресе!

Дано у Пожаревцу
на Ускрс 1935

Ваш епископ и молитвеник

† ВЕНИЈАМИН

Садржај

Позив на скупштину - - - - - стр. 37

Чланци и расправе:

Ст. И. Пајевић:	Пред свештеничку скупштину	"	38—41
Мил. Љ. Поповић:	Наш биланс	- - - "	41—43
М. Ј. Миладиновић:	„Пожаревачка црква“ у вароши Сентандреји	- - - "	43—52
Дан. Ј. Поповић:	О освећивању воштаних свећа пре употребе	- - - "	52—54
Дан. Радовановић:	Уч. Ком. Св. Синода	- - - "	54—56
Ст. И. Пајевић:	Значај Православља за Србе и Словене	- - - "	57—67
Извештај о раду	- - - - -	- - - "	67—72
Извештај	- - - - -	- - - "	72—77

Вести из наше епархије:

Посета Свилајци и м-ру Миљкова	- - - "	77
Подизање цркве у селу Ратарима	- - - "	78
Духовни концерат у Пожаревцу	- - - "	79
Поклонствена депутација на Опленцу	- - - "	79
Седнице Св. Арх. Сабора	- - - "	80

Расписи:

Допуна правилима свештеничког удружења	- - - "	81—82
Др. Венијамин: Посланица	- - - "	82—84
